

ಸಂಪುಟ ೧೧

ಜನವರಿ ೧೯೫೩

ಸಂಚಿಕೆ ೧೦

ಕುಹಕಿಡಿಗಳು

ಆಂಧ್ರ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ರಚನೆಗಾಗಿ ಆತ್ಮಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮ
ವೊಟ್ಟೈ ಶ್ರೀರಾಮುಲು ಅವರು, ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಾಂತರಚನೆಗೂ ಕೂಡ
ಹುತಾತ್ಮರು ಅನ್ನುವುದು ಅಕ್ಷರಶಃ ನಿಜ.

ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೊರವಂಜಿಯು ಆ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಗೆ ಮಣಿಯುತ್ತಾಳೆ.

ನೆಹ್ರೂ ಸಹಿ ಇದ್ದ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿನ ನೋಟೊಂದನ್ನು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡ
ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿಗನೊಬ್ಬನು, ಆ ನೋಟನ್ನೂ, ಆ ಸಹಿಯನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ
ತೋರಿಸಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಲಾಭ ಬರುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಪಡೆದನಂತೆ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರನ್ನು ಭಾರತದ ಫೀಫ್ ಜಸ್ಟಿಸ್ ಎಂದು ಯಾರೋ
ಹೇಳಿದರಂತೆ—

—ಅಶ್ವಯವೇನು?—ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ, ಬಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಈ ಕಡು ಬಡವ ಸಂಪಾಡ ಕನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಶ್ರೀಯುತ ಸಂಪಾದಕರು ಅಂತ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ!!!

ಹಿಂದೀ ಆಕರ್ಷಣ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕು. (ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು)

—ಅದಕ್ಕೇನು ಮಹಾ! ಮೂರು ಪ್ರಗತಿ ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣ ಚಿತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದೆ?

ಭೂದಾನ ಮಾಡಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡ ಮಹರಾಯನೊಬ್ಬ “ಅಡವಿಟ್ಟ ಭೂ” ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಅಂತ ಈಗ ತಿಳಿದಿದೆಯಂತೆ.

ಉತ್ತರ ಕೊರಿಯಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾ ಸೈನಿಕ ಮುಖಂಡರು ಪರ ಪರವಾಗಿ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಶಾಂತಿ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯಮಾಡಿಕೊಂಡರಂತೆ.

ಡಾ|| ಮೋಡಿಯವರ ನೇತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ! (ಭಾಷಣ)

—ಮೋಡಿ ಬರವಣಿಗೆ ಓದೇ ನೇತ್ರ ಸೊಟ್ಟಿಗಿರಬೇಕು!!

ಶಿಕ್ಷಣ ಸುಧಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯವರು ಬೆತ್ತವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೇ? ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಹಿಕ ಜುಲ್ಮಾನೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕೇ? ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ!!

ಹಾರಾಡುವ ತಟ್ಟೆಗಳು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ,—ಹಾರಾಡುವ ಎಂಜಲೆಲೆಗಳು ನಮ್ಮೊರನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ.

ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪುರಾತನ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪುನರುದ್ಧಾರಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಜರಾಯಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಬರೀ ಗುಮಾನಿಯಂತೆ.

ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನ.

—ಒಂದೆರಡು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ‘ಛತ್‌ವಜ್ಞಾನಿಗಳೋ’ ಎನ್ನಿಸಿತಂತೆ.

ಉ ರಿ ಗಾ ಳು

— ೦ —

ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಗಲಂ ಉಪಾಯಗಳಿವೆ, ಎಂದು ಪ್ರಪಂಚದ ಆರೋಗ್ಯಸಂಸ್ಥೆ ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದೆ... ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದರೂ ಸಾಯುವುದು ಗಲಗನೆಯ ಉಪಾಯ.

* * *

ವಿಜಯವಾಡ ರೈಲು ಸ್ಟೇಷನ್ ದರೋಡೆಕಾರರಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಮೇಲೆ ಆಸೆ, ನಂಟರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ, ಎರಡೂ ಇತ್ತಂತೆ.

* * *

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಂತ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲೂ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಲಿರುವ ಮುಲ್ಲಾ ಗಳ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಸಾರುವ ಕಾನೂನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಪಾಕಿಸ್ಥಾನ ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂತಿಲ್ಲ.... ಹಾಗಾದರೆ, ಅದು ಮುಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾನವಾಯಿತಲ್ಲ.

* * *

ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟಗಾರರಿಗೆ, ಉಪಾಹಾರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಕುಡಿಯಲು ಬೀರ್ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಲೈಂಜೂಸೊಂದನ್ನೇ ಕೊಡಲಾಗುವುದು. (ಸುದ್ದಿ).... ಬೀರ್ ಇಲ್ಲದ ಬೀರಾಟ.

* * *

ಆಗಾ ಖಾನರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿದಾರೆ (ಸುದ್ದಿ).... ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸದೆ ಇರುವುದು ಸರ್ವವಿಧ ದಲ್ಲೂ ಸೂಕ್ತವೆ.

* * *

ತಮ್ಮ ಊರು ನೆಲ ಅದುರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಮ್ಮ ಊರಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ 'ಜ್ಯೋತಿ'ಯೂ ಹಾರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಒಬ್ಬರು ಬಾತ್ತಿದಾರರು ಬರೆದಿದಾರೆ.... ತೀರ ಶೋಚನೀಯ.

* * *

ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಅಹವಾಲನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ನಿಯೋಗವು ನಿನ್ನೆ ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿತು (ಸುದ್ದಿ) ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದೇ ಅಹವಾಲಿರಬೇಕು.

*

*

*

ಏಕೀಕರಣದ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಉಪಾಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಆಂಧ್ರರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದಾರೆ. (ಭಾಷಣ) ಕಂಬಿ ಕೇಳುವುದು ?

*

*

*

ಚ್ಯಾಂಗ್ ಕೈ ಷೇಕನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಐಸನ್ ಹೋವರ್‌ರವರು ಜೈನಾ ದೊಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವರು (ಸುದ್ದಿ) ಕಂಡವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೂಕಿ ಕಂಡವರ ಬಾವಿ ಆಳ ತಿಳಿಯುವ ತಂತ್ರ.

*

*

*

೧೯೫೩ನೆ ಇಸವಿ ಭಾಷಣಕಾರರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ರಾಜಯೋಗದ ಸಂವತ್ಸರ (ಭವಿಷ್ಯ) ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಚಾರದ ಚಳುವಳಿಯಿಂದಾಗಿ.

*

*

*

ಚಿನ್ನದ ಬೆಲೆ ಇಳಿಯುತ್ತಾ ಇದೆ (ಸುದ್ದಿ) ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾವು ನನ್ನ ರಾಜಾ, ನನ್ನ ಚಿನ್ನ, ಎಂದು ಇನ್ನು ಮುದ್ದಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

*

*

*

ಮಾರ್ಚಿ ತಿಂಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲೇ ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಚಳುವಳಿ ಹೂಡುವುದರಲ್ಲಿದಾರಂತೆ.

*

*

*

ಇದುವರೆಗೂ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಶ್ಲೀಲವಾದ ಒಂದು ಬೃಹತ್ಯಾ ದಂಬರಿ ಈ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದೆಂದೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮನಿ ಆರ್ಡರುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಒಂದು ಜಾಹಿರಾತು ಹೊರ ಬಿದ್ದಿದೆ.

*

*

*

ಆಂಧ್ರ ಪ್ರಾಂತದ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲನೆಯ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಇರಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ, ಪ್ರಾಂತನಿರ್ಮಾಣ ಬಹು ಸುಲಭ ಎಂದು ಒಬ್ಬರು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಸೂಚನೆ ಇತ್ತಿದಾರೆ.

=== ದೇವರಿಗೆ ಹೂವು ===

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಧೂರದೃಷ್ಟಿ ಕಡಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಅವರ ಮಗ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದದ್ದು.

ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದದ್ದು, ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆರೂವರೆ ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ,....ಹೂವು. ಅವರ ಮನೆ ಇದ್ದ ಬೀದಿಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾರಿ ಬಂಗಲಿ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಆಳು ಕಾಳು ಜಾಸ್ತಿ; ನೀರು ಗೊಬ್ಬರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು. ಗಡ ಗಿಂಟೆ ತುಂಬ. ತರತರಹ ಹೂವುಗಳು ತಳ ತಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಐದು ಗಂಟೆಗೇನೆ ಬಂಗ್ಲಿ ಆಳುಗಳು ಬರುವ ಮುನ್ನವೇ ಮಗನನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ, ಗೂಡೆಸಹಿತ, ಆ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, “ಹೋಗೋ, ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, ದೇವರಿಗೆ ತಾನೆ ಹೂವು? ತಾರೋ,” ಎನ್ನುತ್ತ. ಹುಡುಗ ಗೋಡೆ ಹಾರಿ, ಒಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿ, ಬುಟ್ಟಿತುಂಬ ಸೊಗಸಾದ ಹೂವು ತರುತ್ತಿದ್ದ, ಅಷ್ಟೋತ್ತರದ ಆರ್ಚನೆಗೆ. ಕದ್ದ ಹೂವಾದರೂ, ವಾಸನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ಅವನ ಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ, ಬಡವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಾಯನಿಧಿಗಾಗಿ ನಾಟಕವಾಡಿದರು- ಟೆಕೀಟು ಎಂಟಾಣೆ. ಅದನ್ನು ಆ ಹುಡುಗ, ಪಕ್ಕದ ಹುಡುಗನ ಕಿಸೆಯಿಂದ, ಕದ್ದ. ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವುದಾದರೆ, ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿದರೂ ಪರವಾಇಲ್ಲ, ಅಂತ ಅಪ್ಪ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಉದಹರಿಸಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ತಂದುಕೊಂಡ.

ತಿರುಪತಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ಅನ್ನಿಸಿತು, ಹುಡುಗನಿಗೆ, ಹದಿನೆಂಟನೇಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಯಿತು. ಅದನ್ನು, ಅವನು ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಕದ್ದ. ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮದುವೆಗೆ, ಮುಯ್ಯಿಕೊಡಲು, ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟಲು ಕದ್ದ....ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಾನೆ, ಎಂದು ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಮೋಸ ಗೊಳಿಸಿದ.

ಅವನಿಗೂ ಮದುವೆ ಆಯಿತು; ಮಕ್ಕಳಾದುವು, ಮೂರು. ಸಾಲ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲವಾಯಿತು.

ಅಪ್ಪನ ಮಾತು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು, “ದೇವರಿಗೆ ತಾನೆ ಹೂವು? ಪರವಾಇಲ್ಲ. ತಾರೋ! ಗೋಡೆ ಹಾರೋ!”

ಅವನು ಗೋಡೆ ಹಾರಿದ. ಕಿಟಕಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋದ. ಒಳಗೆ ಮನೆಯವರು ಹರವಿದ್ದ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಹೆಂಡತಿಗೆ, ಪಾಪ, ಹರಕಲು ತುಂಡು ಸೀರೆಯೇ ಇರುವುದು, ಎಂಬುದು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು. “ ಪರೋಪಕಾರಾರ್ಥ ಮಿದಂ ಶರೀರಂ ” “ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಬಹುದು”....ಎಳೆದ, ಸೀರೇನು.

ಮಾಲು ಸಹಿತ ಅಲ್ಲೇ ಹಿಡಿದರು; ಪೊಲೀಸಿನವರು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಿದರು.

ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು. ಈಗ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಗನಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿ ಬರಲಿ, ಅವನು ಸತ್ಯವಂತನಾಗಿ ಬಾಳಲಿ, ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ, ದೇವರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ,....ಅದೇ ಬಂಗಲಿಯಿಂದ ತಾವೇ ಬೇಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಹೊವು ಕದ್ದು ತಂದು....

—ಢಾ. ಕೆ.

ಹುಡುಗನ ರಿಸಲ್ವೇ!
ಅಯ್ಯೋ! ಅದೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಹಣೇಬರಹಾಮ್ನಾ.

ಎರಡು ಮೆಡಲು ಒಂದು ಪ್ರೈಸು

ನರಸಾಪೇಟೆ ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಡುಕ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದಂತೆ, ಆ ದಿನವೂ, ರಾಯರು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೀದಿಯ ಬೇರೆ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದಂತೆ, ತನ್ನ ಆಫೀಸ್ ಜವಾನರಿಬ್ಬರನ್ನು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆಯಿಸಿ, ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲೇ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೂ, ಅವರಿಗೂ ಭಯ; ಆ ಜವಾನರಿಗೂ ಭಯ. ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಚಳಿ, ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ ರಾತ್ರಿ, ಚಿಮ್ಮಣಿ ದೀಪ ಕೂಡ ಎಷ್ಟು ಏರಿಸಿದರೂ ಮಿಣ ಮಿಣನೆ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು; ಪಟ ಪಟ ಪರದಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಹನ್ನೊಂದೂವರೆ ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತಲೂ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದಂತೆ, ರಾಯರೂ ಆಳು ಗಳೂ ರಾಮಭಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಸದ್ದು ಕೇಳುತ್ತಲೂ, ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆ ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿ, ದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಉರಿಯಬಿಟ್ಟು, ಪಿಳಪಿಳನೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮಲಗಿದರು.

ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಹೆದರುವುದು ನ್ಯಾಯ; ಆದರೆ, ಆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರಿಗೇಕೆ ಗಾಬರಿ?

ಮರುದಿನ....ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪದವೀ ದಾನ ಸಮಾರಂಭ; ಕಾನ್‌ವೊ ಕೇಷನ್. ಅದರ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ, ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಘೋರರಾತ್ರಿ ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ.

ಏಕೆ ಅಂತೀರೋ? ಅದೊಂದು ದುರಂತ ಕಥೆ. ಅವರಿಗಿದ್ದದ್ದು ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ; ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳೂ, ಹೆಣ್ಣು. ಆ ಮಗನನ್ನು ಬಿ.ಎ.ವರೆಗೂ ಓದಿಸಿದ್ದೇ ಮಹಾ ಸಾಹಸ. ಹುಡುಗ, ಬುದ್ಧಿವಂತ; ನಯಸ್ಥ; ವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಶ್ರದ್ಧೆ; ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಮಿತವಾದ ಭಕ್ತಿ. ಮೊದಲನೆಯ ಕ್ಲಾಸಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ; ಎರಡು ಮೆಡಲು, ಒಂದು ಪ್ರೈಸು ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ, ಎಂದು ಆಫೀಸಿನಿಂದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಸ್ವತಃ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಹಿಗ್ಗಿದರು; ಅವರಿಗೆ ಚತುರ್ಭುಜ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅವರು ಮುನ್‌ಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತರು, ಮುನ್‌ಸೀಫರೂ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚಿದರು, ಹುಡುಗನ್ನು. 'ಕಾನ್‌ವೊಕೇಷನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಹುಡುಗನನ್ನು; ಚಾನ್‌ಸಲರ್ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಪಾರಿತೋಷಕ ಪಡೆದು, ಬರಲಿ' ಎಂದರು. ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ

ಗೌನೊಂದನ್ನು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, “ಇಕೊ! ಇದು ನಿನಗೆ ನಿನಗೇನೇ!
ಇಟ್ಟುಕೊ ! ತೊಟ್ಟುಕೊ!” ಅಂದರು.

ಹುಡುಗ ಹೊರಟ, ಬಸ್ಸಲ್ಲಿ, ರೈಲು ಹತ್ತಬೇಕಾದರೆ, ರೈಲು ಸ್ಟೇಷನ್ ಸಿಗ
ಬೇಕಾದರೆ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ, ಬಸ್ಸು! ದಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಬಸ್ಸು, ಹೆರಹೆರ; ಹುಡುಗ,
ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟ. ನಾರಾಯಣರಾಯರಿಗೆ ಸಿಡಿಲುಬಡಿಯಿತು. ಹುಡುಗನ
ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಮುನ್‌ಸೀಫರು ಅವನಿಗಿತ್ತು ಗೌನು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾರಿ, ರಾಯರು,
ಕುಂಟುಮನದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆದರು.

ಇದಾದ, ಮಾರನೆಯ ವರ್ಷ, ಕಾನ್‌ವೊಕೇಷನ್ ಬಂತು; ಬರದೆ ಇರು
ತ್ತದೆಯೇ? ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ, ರಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಹುಡುಗ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ, ಸದ್ದು, ಗಡಿಬಿಡಿ. ಯಾರೋ ಪೇವಿಂಗ್ ಸೆಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದಿರಿಸಿಕೊಂಡ
ಹಾಗೆ. ಗೋಡೆ ಮೇಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿ, ಮೇಜಿನಮೇಲೆ ಒರಗಿತು. ಹಿಂದಿನ ರೂಮ್
ನಲ್ಲಿದ್ದ ಟವಲು ಕುರ್ಚಿಮೇಲೆ ಬಂತು. ಹೋಲ್ಡಾಲು ಬೆಡ್ಡಿಂಗು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಬೂಟ್ಟು,
ಟೈ, ಇವೆಲ್ಲ ಸ್ಥಳಪಲ್ಲಟ ಹೊಂದಿದುವು. ಬೆಳಗೆ ಮುಂಜಾನೆ, ಅಡಿಗೆ ಮನೆ ಬಾಗಿ
ಲಲ್ಲಿ, “ಇನ್ನೂ ಕಾಫಿ ರೆಡಿ ಇಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಯಾರೋ ಕೂಗಿದಹಾಗಾಯಿತು.
“ಅಣ್ಣಾ! ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟುಬರ್ತೇನೆ” ಅಂತ ನಾಲ್ಕೈದು ಬಾರಿ ಯಾರೋ ಅಂದ
ಹಾಗಾಯಿತು.

ಹೀಗೆಯೇ, ಚಾಚೂತಪ್ಪದೆ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ; ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ;
ಕಾನ್‌ವೊಕೇಷನ್‌ನ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ, ನೂರು ಮೈಲಿ ಆಚೆಯ ನರಸಾವೇಟೆಯಲ್ಲಿ.
ಏನಿದು ವಿಚಿತ್ರ? ಮಂತ್ರ ಮಾಟ ಭಜನೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅಡಗಲಿಲ್ಲ ಈ ಅವಾಂತರ.

ಆದರೂ, ರಾಯರು ಆ ವರ್ಷವೂ ಭಜನೆ ಮಾಡಿದರು. ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲದ
ಭಜನೆ ಬರೀ ಗದ್ದಲವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ೧೨ ಇರಬಹುದು, ಗಂಟೆ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ
ಎಂಬ ಜವಾನ, ಪಕ್ಕದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸದ್ದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನೇ
ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬೋರಯ್ಯ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬ, ಗೋಡೆಮೇಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲೇ
ಕಣ್ಣನ್ನು ನಟ್ಟಿದ್ದ.

ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

೧ ಗಂಟೆಯಾಯಿತು. ಮೂವರೂ ಭಜನೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆಲಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲವೂ
ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ. ಕಿಮಕ್ ಕಿಮಕ್. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅದಲು ಬದಲೇ ಇಲ್ಲ—

೨ ಗಂಟೆ, ೩, ೩-೩೦! ನಾರಾಯಣರಾಯರು ನಕ್ಕರು. “ಬಿಡಿ! ಬುದ್ಧಿ!
ಬಿಟ್ಟುಹೋಯಿತು! ಚಿಕ್ಕರಾಯರು ಇನ್ನು ಈ ಮನೇನ ಕಾಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಅಂದ

ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ. “ಮಲಗೋಣ” ಎಂದ ಬೋರಯ್ಯ. ೪-೧೫ ಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿಬರು.
೭ ರ ತನಕ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದರು.

ಕಾನ್‌ವೊಕೇಷನಿಗಾಗಿ ತರುಣ ತರುಣಿಯರು ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ನೆರೆದಿದ್ದರು, ರೈಲ್ವೆ
ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರಂನಲ್ಲಿ, ಆಗ ತಾನೆ ಬಂದ ರೈಲಿಂದ ಇಳಿದು. ಎಲ್ಲರದೂ ಒಂದೇ
ಸಮಸ್ಯೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ೯ ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ, ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು, ಹೇಗೆ, ಎಂದು. ಇರುವುದಕ್ಕೆ
ರೂಮು, ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಟಲು, ತೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹುಡ್ಡು ಗೌನು, ನಗುವುದಕ್ಕೆ
ಗೆಳೆಯ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು, ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ.

ನಾಗರಾಜ ಬಿ.ಎ. ಡಿಗ್ರಿ ಪಡೆಯಬೇಕು, ಮರುದಿನ. ಅವನು ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣ
ದಿಂದ, ಕಾಲು ನಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ, ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿಗೆ ಹೋದ. ಹುಡ್ಡು ಗೌನು, ಬಾಡಿಗೆಗೆ
ತೆಗೆದ. ರಾತ್ರಿಯೇ, ನಂಟರ ಮನೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ಚೌರ ಮುಗಿಸಿ, ಬೂಟ್ಟಿಗೆ
ಪಾಲಿಷ್ ಹಾಕಿ, ಟೈಯನ್ನು ಆರಿಸಿ, ಪರಾಯಿಗೆ ಇಪ್ಪಿಮಾಡಿಸಿ, ಮಲಗಿದ. ಬೆಳಗ್ಗೆ
ಎದ್ದು, ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು, ಸಕಲ ಭೂಷಣಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿ, ಸಭಾ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋದ.

ಎರಡು ಮೆಡಲು, ಒಂದು ಪ್ರೈಸು, ಅವನಿಗೆ ಆ ವರ್ಷ ಬರುವುದಿತ್ತು. ಆದ್ದ
ರಿಂದ, ಅವನನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಾಲು ಕುರ್ಚಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದ್ದರು.

ಚಾನ್‌ಸೆಲರ್ ಸಭಾ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲವೂ ಮೌನಾಬ್ಧಿ
ಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಂತಿತ್ತು. ಆಗ, ನಾಗರಾಜನಿಗೆ ಯಾರೋ, “ನನ್ನದು ಗೌನು!”
ಅಂದರು. “ಆ?” ಎನ್ನುತ್ತ, ಅವನು ಪಕ್ಕದ ಹುಡುಗನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ. “ನನ್ನದು
ಗೌನು” ಪಕ್ಕದ ಹುಡುಗ ನಾಗರಾಜನ ಕಡೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಿ, “ಸುಮ್ಮನೆ
ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿರಿ” ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದ.

ಆಗ, ನಾಗರಾಜನ ಹೆಸರನ್ನು ಡೀನ್‌ರವರು ಉಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಅವನು ಎದ್ದು
ವೇದಿಕೆಯಕಡೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಡೆದ. “ನನ್ನದು ಗೌನು” ಎಂಬ ಮಾತು ಮತ್ತೆ
ಕೇಳಿಸಿತು. ನಾಗರಾಜನ ಮೈ ಬೆವರು ತುಂಬಿತು. ತಲೆ ತಿರುಗುವ ಹಾಗಾಯಿತು.

ಚಾನ್‌ಸೆಲರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು, ಅವನು ಬಲಗೈ ನೀಡಿದ. ಎರಡು ಮೆಡಲು
ಒಂದು ಪ್ರೈಸು, ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಅವರು ಅವನ ಕೈ ಮೇಲಿರಿಸಿದರು “ನನ್ನದು ಮೆಡಲು
ಪ್ರೈಸು” ಎಂದು ನಾಗರಾಜನಿಗೆ-ಚಾನ್‌ಸೆಲರ್ ಅಲ್ಲ-ಯಾರೋ ಅಂದರು.

“ಆ?” ಅಂದ ನಾಗರಾಜ! ಡೀನ್‌ರವರು ಅವನನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟುತ್ತ
ನೋಡಿದರು. ನಾಗರಾಜ ವೇದಿಕೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದ “ನನ್ನದು ಮೆಡಲು ಪ್ರೈಸು”
“ನನ್ನದು ಗೌನು” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ನಾಗರಾಜ ಎಡವಿ ಬಿದ್ದ. ಇಬ್ಬರು ರೋವರುಗಳು ಓಡಿ ಬಂದು, ಅವನನ್ನು
ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ, ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿದರು.

“ ಏನಯ್ಯ! ಇಷ್ಟು ಸಭಾ ಕಂಪವೆ?! ನಿನಗೆ ಮೆಡಲು ಬೇರೆ ದಂಡ! ಇಸು ಕೊಳ್ಳವಾಗಲೇ ಇಷ್ಟು ಹೇಡಿತನ ತೋರಿಸುವ ನೀನು ಆ ಮೆಡಲಿಗೂ ಪ್ರೈಸಿಗೂ ಅನರ್ಹ” ಅಂತ ಒಬ್ಬ ರೋವರ್ ಹುಡುಗ ಅವನನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿದ.

ತನ್ನ ಗೌನಿನ ಸಂಗಡ, ಆ ದಿನದ ಕೌನ್‌ವೊಕೇಷನಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾರಾಯಣ ರಾಯರ ಮಗ, ತಾನು ಸತ್ತ ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷ, ಎರಡು ಮೆಡಲು ಒಂದು ಪ್ರೈಸ್ ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕಡೆಗೂ ಕೃತಾರ್ಥನಾದ.

ರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಮರುದಿನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಯಾವ ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹವೋ, ಅಥವಾ ಉಪದ್ರ ತೀರಿತು, ಅಂತ ಅವರೂ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟು ಕೊಂಡರು.

—ರುದ್ರಮ್ಮ.

ಕಳ್ಳ:—“ ಒಳ್ಳೆ ಗಾಳಿ ಬರಲಿ ಅಂತ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಂಬಿ ಮುರಿದೆ.”

ವಾಗ್ವಿ

ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ:—“ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮ ವಾಚ್ಛಯಿಗಳು. ಅವರ ವಾಕ್ಪಟುತ್ವ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಅದು ಬಯಲಿಗೆ ಬರದೇ ಹೊರತು, ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ವಾಕ್ಚೇತನಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು! ” ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಮೆರಿಕನ್ ಬುದ್ಧಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೀಣರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ನಿಜ, ಅವರ ಮಾತು ಅಕ್ಷರಶಃ ನಿಜ. ಅವರಂದಿರುವಂತೆ ಅದು ಗುಪ್ತ ಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ, ಕಬ್ಬಿನಹಾಲಿನೊಳಗಿನ ಸಕ್ಕರೆಯಂತೆ, ಅಂತರ ಗಂಗೆಯಂತೆ, ಅವರ ರಕ್ತದೊಂದಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೊಡನೆಯೇ, ಸಿಹಿನೀರಿನ ಬುಗ್ಗೆಯಂತೆ, ಕಬ್ಬನ್ ಪಾರ್ಕಿನ ಚಿಲುವೆಯಂತೆ, ಒಂದೇ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಭಿಕ್ಷುಕನೊಬ್ಬ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು, “ಅಮ್ಮಾ, ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕೀಮ್ಮಾ.... ಭಿಕ್ಷಾ ತಾಯೀ....!” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಕೂಡಲೇ ನಾವು ಅವನಿಗೆ ಈಗಿನ ಅಕ್ಕಿ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು, ರೇಷನ್ ರಾಮಾಯಣ, ಬ್ಲಾಕ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಗಾರರ ಹಾವಳಿ, ಗೋಧಿ ತಿಂದು ಪಡುತ್ತಿರುವ ತಾಪತ್ರಯ, ನುಚ್ಚಿನ ದೋಸೆ ರೊಟ್ಟಿ ಮಾರ್ಪಾಟಿನ ಏರ್ಪಾಟು, ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥ ಗಂಟೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಅಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಹಾಳು ಸೀಟಿನ ಗೋಳಿನ ಯುಗದಲ್ಲೂ ಓದುತ್ತೇನೆಂದು ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಪಡುವವರ ಕಾಟ. ಬೆಳಗಿದ್ದರೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕಾಗದ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ‘ಸ್ಕೂಲು ಫೀಜು ಸಹಾಯ’ ಕ್ಕೆ ಅಂತ ಕೈ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮನೆಯಾಕೆ—ಮನೆ ಯಜಮಾನತಿ,—ತನ್ನ ವಾಕ್ಪಟುತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾಳೆ ಬಲ್ಲಿರಾ?.... “ಅಲ್ಲವ್ವಾ, ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಓದುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಧಂಡಿಯಾಗಿ ಇರುವಾಗ, ಅವರನ್ನ ಓದಿಸಕ್ಕೇ ಬರೋ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಿರುವಾಗ —ಇವರೇನೋ ಫ್ರೀಷಿಪ್ಪು, ಸ್ಕಾಲರ್‌ಷಿಪ್ಪು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪ್ರಯತ್ನವೇನೋ ಮಾಡಿದರು, ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಷಿಪ್ಪುಗಳೂ ಮುಳುಗಿಹೋದುವಾನ್ನು :—ಇನ್ನು ನಿನಗೆಲ್ಲಿಂದ

ಸಹಾಯ ಮಾಡೋಣ ಹೇಳು?....ಅಲ್ಲದೆ, ನೀನು ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸ್ಕಿ. ಕ್ಲಾಸು ಅಂತಿ. ಈ ಜಾತಿ ಜಾಡ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಮಾಡಿ ತಾನೇ ಏನು ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದು ಉದ್ಧಾರವಾದೀಯೆ?....ನಿಮ್ಮೂರು ಯಾವುದು? ....ಮದ್ದಗಿರಿ ಹತ್ತರವೇ?....ಭೂಮಿ ಕಾಣೆ ಅಲ್ಪಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಇದೆಯೇ? ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿಸಲ್ವೇ?....ಸರಿ, ಹಾಗಾದರೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನೇ ಉರ್ಜಿತ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು, ಅಪ್ಪನ ಸೇವೆ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಅನ್ನ ಮೈ ತುಂಬ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುಹೋಗಪ್ಪಾ....” ಈ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಗಂಟೆ ಬೋಧನೆಮಾಡಿ, ಅವನು ಬಂದಿದ್ದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೇ ಅವನಿಗೆ ಮರೆಸಿ, ಮದ್ದಗಿರಿಗೋ ಮಾಕಳೇದುರ್ಗದ ಕಡೆಗೋ ಅವನ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಮಹಿಳೆಗಲ್ಲದೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಬಂದಾದರೂ ಬಂದೀತೇ ?

ಈ ವಾಗ್ವರಿ, ಈ ವಾಕ್ಪಟುತ್ವ, ಎಂತಹ ಅಲ್ಪ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಸಣ್ಣ ಅವಕಾಶದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ—ಹಾಲಿನವಳ ಹತ್ತಿರ ಹಾಲು ಅಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ತರಕಾರಿಯವಳ ಬಳಿ ಸೊಸ್ಪಿನಕಂತೆ ಎಣಿಸುವಾಗ, ಮನೆಯಾತ ಬಾಯಿ ತಪ್ಪಿ ಕಾಫಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಹೆಚ್ಚಿಂದಾಗ, ಸಿನಿಮಾ ಬಾಬ್ಬು ಆ ತಿಂಗಳು ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಯಿ ತೆಂದು ಆತ ಗೊಣಗಿದಾಗ, ಸೀರೆ ಸಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಡವೆಂದಾಗ,—ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಇಷ್ಟತ್ತು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ವಾಗ್ವರಿ ಹರಿಸಲು ಮಹಿಳೆಗಲ್ಲದೆ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ?

ಸಭೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಾಮನಿವಾರಣೆಗೋ (ಕ್ಷೇಮ ನಿವಾರಣೆಗೋ!) ಚಂದಾ ಕ್ಕಾಗಿ ಪುರುಷರೆಲ್ಲ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಸಾಕಾದರಂತೆ, ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಹ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆಗ ಒಬ್ಬಾಕೆ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೇರಿ, ಮುಕ್ಕಾಲು ಘಂಟಿಕಾಲ ಮಳೆಯ ಮೋಸ, ಬೆಳೆಯ ಭಸ್ಮ, ಮಕ್ಕಳ ವ್ಯಾಧಿ, ವೈದ್ಯರ ಸುಲಿಗೆ, ಔಷಧಿಗಳ ಘೋರ ಬೆಲೆ, ಹಾಲಿನ ಅಭಾವ, ದನಗಳ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನ ಸರ ಪಣೆಯ ಕೊಕ್ಕೆದಳಂತೆ, ಮೆಯಿಲು ಗಾಡಿಯ ಕಂಪಾರ್ಟುಮೆಂಟುಗಳಂತೆ, ಒಂದ ಕೊಂದು ಜೋಡಿಸಿ, ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಭಾಷಣಮಾಡಿ, “ಸೋದರರೇ, ತಾವೆಲ್ಲರೂ ತಕ್ಷಣ ತಮ್ಮ ಜೀತನ ವಿದ್ವಷ್ಟು ಚಂದಾ ತೆತ್ತರೆ ಸರಿ; ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೀಗೇ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ, ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಬೆದ ರಿಸಿದಳಂತೆ. ಮೂರು ನಿಮಿಷದಲ್ಲೇ ಮೂರೂವರೆ ಸಾವಿರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕೈ ವಶ ವಾಯಿತಂತೆ !

ಅದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು, ಆಮೇರಿಕನ್ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಹೇಳಿಕೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ನಿಜ ಅಂತ!

—ಸುನಂದಮ್ಮ.

ಮಾತಾಡಬಾರದೇನು ?

ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಯುಗ, ೧೯೫೩ ಜನವರಿ, ಮಾತಿನ ಯುಗ, ಭಾಷಣಗಳಿಂದ ಏನೂ ನಡಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾಷಣಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯ ಸುಸಂಧಿ ! ಆದರೆ ಮಾತು ಎರಡುವಿಧ : ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ವೈಕಾಸುರನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಎಂಜಲಿರಚುವ ವಿಧಾನ ಒಂದು; ಹತ್ತು ಜನರ ನಡುವೆ ಕುಳಿತು, ಹರಟೆ ಹೊಡೆದು ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ, ಎರಡನೆಯದು.

ಈ ಲೇಖನ ಎರಡನೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಕ್ಲಬ್ಬುಗಳಲ್ಲಿ, ಟಿ. ಬಿ. ವೆರಾಂಡಾಗಳಲ್ಲಿ, ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ, ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಹತ್ತು ಜನರನಡುವೆ, ಯಾವುದನ್ನು ಕುರಿತು, ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ?

ಇದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಬಲು ಕಷ್ಟ. ಯಾವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವೆಂಬುದಕ್ಕಿಂತ, ಯಾವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುವುದೇ ಸುಲಭ.

ಅದನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪುಟವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಂಟಿಸಿ, ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗುಹಾಕಿ.

(೧) ಮಾತಾಡಬೇಕಲ್ಲ, ಎಂದು ಮಾತಾಡಬಾರದು; ಯಾವುದಾದರೂ ಲಾಭ ಬರುವ ಸೂಚನೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಬಾಯಿ ತೆರೆಯಿರಿ. ಆದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಿನ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳ ನಂಟರಿಷ್ಟರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ, ಕೂಡಿ.

(೨) ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಾತಾಡುವಾಗ, ಅಡ್ಡಬಾಯಿ ಹಾಕಬಾರದೆಂಬುದೇ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲೇ ನೀವು ಷುರು ಮಾಡಬೇಕು, ಮಧ್ಯೆ, ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕೂಡ ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದು. ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಆ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಮೀರಿಬಿಟ್ಟರು.

(೩) ನಿಮ್ಮ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇತರರ ಎದುರು ಹೊಗಳ ಬೇಡಿ; ಅವರು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳೆದುರು ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೆ, ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ.

(೪) ಜನರು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಸಮರಸವಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ಯಾರೆದುರಿಗೂ ಹೇಳಬೇಡಿ. ಅಂಥ ಮಾತು ಒಬ್ಬರಿಗೂ ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗಳ ಕದನ ಕನ್ನ ಖೂನಿ ಸೋಡಾಚೀಟಿ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ. ಉರಿಯನ್ನು ಉದಿ ಕೆರಳಿಸುವವನೇ ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲ.

(೫) ಇತರ ಜಾತಿಯವನು ಮಾಡಿದ ಯಾವ ಸಾಹಸವನ್ನೂ ಕೂಡ, ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರೆದುರು, ಮೆಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ವರು ಸಮಾಜದ್ರೋಹಿ ಎಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

(೬) ಮಳೆ ಬಂದದ್ದು ಅನುಕೂಲ, ಮಳೆ ಬರದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಅನುಕೂಲ, ಇತ್ಯಾದಿ ಮಳೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಬೇಡಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ಮಳೆ ಬಂದದ್ದು ಅನಾನುಕೂಲವೇ, ಯಾವಾಗ ಬಂದರೂ; ಅದು ಬರದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಅನಾನುಕೂಲವೇ, ಯಾವಾಗ ಬರದೆ ಇದ್ದರೂ. ಮಳೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೊಣಗುವುದೇ ಜಾಣರ ಧರ್ಮ.

(೭) ವಿನಯದಿಂದ ಮಾತಾಡ ಬೇಡಿ. ವಿನಯ ಹೇಡಿಗಳ ಲಕ್ಷಣ. ಉಪ್ಪು ಖಾರ ಬೆರೆಸಿದಷ್ಟು ಇತರರ ಕಿವಿಗೆ ಸಿಹಿ. ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು, ಸರಿ! ಆದರೆ, ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿ.

(೮) ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಭಾಷಿಸಬೇಡಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ಸಿನಿಮಾ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವೇನುಬಲ್ಲೀರಿ? ನೀವು ಬಲ್ಲ ಹೊಲಸು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೇ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅವರಿಗೆ ಬರುವುದೂ, ಅಷ್ಟೇನೆ.

(೯) ರಾಜಕೀಯ ತತ್ವಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಕೇಳುವವರಿಗೆ ತಲೆನೋವು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಷಯವಾದ ಹೊಲಸು ವದಂತಿಗಳಿಗೇನೂ ಬರವಿಲ್ಲವಲ್ಲ.

(೧೦) ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ರಮ, ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಧ್ಯಮ, ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮಟ್ಟ, ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬನಿಗೂ ಹಕ್ಕುಂಟು, ಅಧಿಕಾರ ಉಂಟು.

—ಖಾರಾಂತ.

ಭಲಕಿರಿವೆನ್

ಬಿಡೆ ನಿನ್ನ ಕಾಲೇಜು, ಶಂಕೆ ಇದೇಕೋ,
ಕೊಡು ಬಿ. ಎ. ಡಿಗ್ರಿಯ, ದೂಡುವೆಯೇಕೋ ? ||

ತೀರ ಬೈದರೂ ಬಿಡೆ, ಸೊನ್ನೆಯೊಳು ಬಹು
ಬೂದಿ ಕುಂಬಳವನ್ನು ತೋರಿಸೆ ಬಿಡೆನೋ ||

ಪೂರ ನೀ ಫೆಯಿಲೆಂದು ನೂಕಿದರೂ ಬಿಡೆ
ಘೋರ ರೂಪದ ಕ್ವೆಶ್ಟನ್ ವೇಪರಾದರು ನಾನು ||

ಬರಿ ರೂಲ ತೋರಿಸಿ ಮೂರು ಭಾಗವೂ ನಿನ್ನ
ತರಿವೆನೆಂದರು ನಿನ್ನ ನಾ ಬಿಡೆನೋ ||

ಕರುಣೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾಡರೇಟರುಗಳು ರೇಗಿ
ಗರಳ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ಕಿದರೂ ಬಿಡೆ ||

ಕಡು ದಡ್ಡ ನೀ ನಿನ್ನ ಬುರುಡೆ ಜೇಡೀ ಎಂದು
ನುಡಿದರೂ ನಾಮತ್ತೆ ಕಟ್ಟುವೆ, ಬಿಡೆನೋ ||

ಸತಿ ಮಾವ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿ. ಎ. ಯಂ ಮೆರೆವಾಗ
ಪತಿ ಭೂವ, ಈ ಕುನ್ನಿ, ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇನೋ ? ||

—ನಾ.ಕ.

ಹಿತ್ತೋಪದೇಶ

(ಕಿರುನಗೆಯ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೃಶ್ಯ)

ಪಾತ್ರವರ್ಗ:—

೧) ಅಂಬುಜಮ್ಮ:—ಎಳು ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತ ವೀರನಾತೆ.

೨) ಕಾಮಾಕ್ಷಿ:—ಮೂರು ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯಿ.

ಸ್ಥಳ:—ಅಂಬುಜಮ್ಮನ ಮನೆ.

ಕಾಲ:—ನವೀನ.

[ತೆರೆ ಎದ್ದಾಗ ಅಂಬುಜಮ್ಮನವರು ಮೊರದಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಕಿ ಕೇರುತ್ತಾ—ಆಗಾಗ ಭತ್ತ ಕಲ್ಲು ಕೆದಕಿ ಎಸೆಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುವರು. ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸಿದ ಚಾಪೆಮೇಲೆ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಕೈ ಉರಿ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಅಂಬುಜಮ್ಮನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕಾಮಾಕ್ಷಮ್ಮ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಸಾಧಾರಣ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮನೆ, ಹರಕು ಚಾಪೆ, ಮುರುಕು ಮಂಚ—ಮೇಲೆ ಹರಿದ ಕಂಬಳಿಯೊಡನೆ ಸುತ್ತಿ ಎರಿಸಿದ ಹಾಸಿಗೆ. ಹಳೇ ಟ್ರಂಕು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪೋಟೋ—ಹರಿದ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರು ಎಣ್ಣೆಗಿಮಟು ಇಳಿದ ಗೂಡು—ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೊರಕೆ....ಹಳೇ ಜೋಡು—ಇತ್ಯಾದಿ—ಇತ್ಯಾದಿ.]

ಅಂಬುಜಮ್ಮ:—.....ಚಿಂತಿಸೆನು ಫಲ ಕಾಮು ನಗುನಗುತಲಿರಬೇಕು—ಕಷ್ಟದಲಿ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಲಿ ಸುಖವನರಸಲಿಬೇಕು ಕಣ್ಣೀರ ಕಡಲಿನಲಿ ಮುಳುಗುವುದೆ ಕಾಮು! ಕಡುಕಷ್ಟದ ಕಣ್ಣೀರ ಕಡಲಿನಲಿ, ಕೆಟ್ಟಿನೆಂದು ಕಿಟ್ಟಿನೆ ಕಿರುಚದೆ—ಅದರಲ್ಲಿ ಅರಸು ನೀ ಆನಂದ ಭಾಷ್ಯದ ಜಲವ, ಅದುವೆ ಗೃಹಿಣಿ ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮತಂಗೀ....

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ:—(ಗದ್ಗದ್ಗದಲ್ಲಿ)

....ನಿಮ್ಮವಾದದ ಸಾರ ಹೀರಬಲ್ಲಿನು ಅಕ್ಕ—ಅದೊಡಂ ಬೆಳೆಯುತಿಹ ಸಂತಾನದ ಸಾಲು ಸಂತಸವನೆಂತು ತಂದೀತು ತಾಯೆ!! ಇದ್ದೊಂದು ಹಚ್ಚಡವ ಮೂರು ತುಂಡಾಗಿರಿಸಿ ಹೊಚ್ಚಿದೆನು ಹೈಕಳಿಗೆ. ಮತ್ತೆನಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಬಯಕೆ ಎಂದೊಡೆ—ನಾಸ್ತುರಾ ಮಡದಿನಾ ಬೆದರದೆಂತಿರಲವ್ವಾ ಈ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿ ?....

ಅಂಬುಜಮ್ಮ:—ಬೆದರಿದಿರು ಬಾಲೆ “ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಮನೆ ಚಂದ” ಎಂದೆಂಬ ಸೋಬಾನೆ ಹಾಡಿದ ಕನ್ನಡತಿಯ ಮರೆತೆಯಾ ತಂಗಿ—ಅದುವೆ ನೆತ್ತರ ನಿನ್ನ

“ಅಯೋರ್ವಿ” ದಲಿ ಹರಿಯುತಿದೆ. (ಅಕ್ಕಿ ಕೇರುತ್ತಾ) ಇಂದಿನಾ ಷುಕ್ರಕ್ಕೆ ಒದಗಿದ್ದು ಈ ಅಕ್ಕಿ—ನಾಳೆಯೊಬ್ಬ ದೇವ ನೀಡುವನು ಕವಳವನು—ಇದಕ್ಕೇಕೆ ಈ ಚಿಂತೆ??

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥೈರ್ಯದ ಮುಂದೆ ಕೋಳಿ ಎದೆ ಎನ್ನದು. ‘ಅವ್ವಾ ಅವ್ವಾ’ ಎಂದು ವದರುತಲಿದ್ದೇನೆ—ದಾರಿತೋರವ್ವಾ ಎನ್ನ ಮೂವರು ಕುವರಿಯಾಗಿ—ವರವೆಂತು ದೊರಕಿತು—ಆರು ಮತ್ತೊಂದು ಹೆತ್ತ ವೀರನಾತೆ!! ತೋರ್ಪು ದಿನಗೆ ವಿವೋಚನೆಯ ಹಾದಿ.

ಅಂಬುಜ :—ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಮಗಳೆ ನಿನ್ನಯ ಕೇಳಿಕೆಗೆ, ಕೇಳುವಾ ಕರ್ಣ ಒಂದು ಕಾದುಕುಳಿತಿದೆ ಎನೆ,—ಬೋರು ಮಾಡಲು ತೆರೆದ ಬಾಯೆ ಮುಚ್ಚದ ಮುತ್ತೈದೆ ನಾನು. ಬೇಸರಾಯ್ತೆಂದು ಬಿಕ್ಕಿದಿರು ಕುಕ್ಕದಿರು—ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಸಾಧಿಸು ಎನ್ನ ಯುಕ್ತಿ, ಮುಕ್ತಿ ಸಿದ್ಧವು ನಿನಗೆ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಎನು ಯುಕ್ತಿಯೊ ಕಾಣೆ—ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ರೂಪ ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗುಂಟೆ? ಎದೆ ನಡುಗುತಿದೆ ಹಿರಿ ಮಗಳ ಕುರಿಯರೂಪವ ಕಂಡು. ನಡುವಿನಾ ಮಗಳದು ನಾಯಿಮೂತಿಯ ಕೂಸು—ಕಡೆಯ ಮಗಳ ಕರಿ ರಂಗು ನೋಡಲಾರೆನವ್ವ. ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಎನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಕೈಂಕರ್ಯ.... ಅಂಬುಜಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿವರೇನಮ್ಮ ಮೂರು ಮತ್ತೊಂದು.

ಅಂಬುಜ :—ಛಿ! ಹುಚ್ಚಿ—ಬುದ್ಧಿಗೆ ಬಳಿದಿರುವ ಬೂದಿಯ ಕೊಡವಿ ಊದುಗೊಳವಿಲಿ ಊದು—ಹಸನು ಮಾಡು....ನನ್ನ ಹಿರಿಮಗಳು ಸುಬ್ಬಿಯನು ಕಾಣೆಯಾ!

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಕಾಣದುಂಟೆ ಆ ದಾಳಿಂಬೆ ಚಲುವೆಯಾ!!

ಅಂಬುಜ :—ಅದುವೆ ತಂತ್ರದ ಮಂತ್ರ ಕಾಮಾಕ್ಷಿ....ಸುಬ್ಬಿಯನು ನೋಡಬೇಕಿತ್ತು ನೀ ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ....ಅದೊಂದು ಕಥನ ಕಾಮು.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಯಾರು ಆ ವರ? ಎನು ಆ ಕಥನ ಪೇಳಕ್ಕ ಪೇಳು.

(ಕೈಲಿದ್ದ ಮರ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು)

ಅಂಬುಜ :—ಕೇಳು ಕಾಮಾಕ್ಷಿ, ರಾಕ್ಷಸ ಸಂವತ್ಸರದಿ ಜನಿಸಿದಳು ಸುಬ್ಬಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಅವಳ ರದ್ದಾಂತ ರಂಪವ ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ಮಂದಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯೆ ಸರಿ ಈಕೆ ಎಂದಾಗ ಹೆತ್ತೊಡಲು ಉರಿದುದು ಕರ್ಪೂರಗಾರತಿಯಂತೆ. ಹಾದ ದಂತಾವಳಿ ಹೊತ್ತು ಸೀಚು ನಾಶಕದೊಡನೆ ದಿನದಿನಕೆ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕೆ ಬೆಳೆದು ಮದುವೆಗೆ ನೆರೆದ ಸುಬ್ಬಿಯನು

ಕಂಡು—ವರನೆಲ್ಲಿ ವರನೆಲ್ಲಿ ಎಂದು ವರವರನೆ ವದರಿದರು ನಮ್ಮವರು—ಹೂಂ ಗಂಡಿ
ಗೆಲ್ಲಿ ಆ ಗುಂಡಿಗೆ ಕಾಮು ನಾನೇ ಹುಡುಕಿದೆ ಸುಬ್ಬಿಗೆ ಜೀವನದ....ಸಂಗಾತನನು.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ನೀವೇ ಹುಡುಕಿದಿರಾ! ಸುಬ್ಬಿಗೆ ಉಬ್ಬುಹಲ್ಲೇ?....ವೇಳಕ್ಕ
ಸುಬ್ಬಿಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಥೆಯ....

ಅಂಬುಜ :—ರತ್ನ ಗಂಬಳಿ—ಹಾಸಿ—ಭಾವಿವರನ ಕರೆತಂದು ಹುರುಳಿ
ಹವ್ವಳ—ಹೀರೆಕಾಯ್ ಬೋಂಡ—ತೇರಿಂಗೊಳ್ಳಲು ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು—ಕಾಫಿಯನೆ
ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿರೈ ಎನ್ನ ಕುವರಿಯ ಕತ್ತಿಗೆ ಕರಿಮಣಿಯ ಎಂದು ಕೈ ಮುಗಿಯೆ—
ಆಭಾವಿವರ ಗುಡಿಬಂಡೆ ಗುಂಡಣ್ಣ ಎನೆಂದ ಬಲ್ಲಿಯಾ?—

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಎನೆಂದ....ಎನೆಂದ ಅಂಬುಜಕ್ಕ.

ಅಂಬುಜ :—ಈ ಕರಿಯ ಕತ್ತಿಗೆ ಕರಿಮಣಿ ಕಟ್ಟಲು ಯಾವ ಕೈ ಬಂದೀತು?
—ಕರಿ ರಂಗು ಮೇಣ್ ಕುಂಟುಕಾಲು—ಹೆಣ್ಣಲ್ಲವೈ ಇದು ಗಂಟು—ಬಿದ್ದೊಡೆ
ಮಾಯದ ಹುಣ್ಣಂತಹುದು—ಎನ್ನ ಬಹುದೇ ಆ ಕಡುಪಾಪಿ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಛೀ ಪಾಪಿ—ಛೀ ಪಾಪಿ ಅವ ನೆಗೆದು ಬೀಳ—

ಅಂಬುಜ :—ಶಪಿಸದಿರು ಕಾಮು—ಅದುವೆ ಗಂಡಿನ ಪಿತ್ತ ನೆತ್ತಿಗೆರಿದ
ಸಮಯ—ನಮ್ಮ ಸುಬ್ಬಿಗೆ ಅದುವೆ ಗುಂಡನೆ ಗಂಡನಾದನೆಂದೊಡೆ ನಂಬುವೆಯಾ??

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಆಶ್ಚರ್ಯ—ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವಕ್ಕ! ಇದು ನಿಜವೆ? ನಾ ನಂಬಲೇ
ಈ ಮಾತ!

ಅಂಬುಜ :—ಆಶ್ಚರ್ಯವೇಕೆ ಕಾಮು ಕೇಳು—ಆ ಗುಂಡನೇ ಡಾ|| ಗುಂಡನ್‌ನ
ನೆಂಬ ದಂತವೈದ್ಯ. ಸುಬ್ಬಿಯನು ಹಿಡಿತಂದು—ಅವನ ಅಂಗಡಿಯ ಕುರ್ಚಿಯನೇರಿಸಿ
ಹಲ್ಲು ತೋರಿಸಿ—ನೋವೆಂದು ಹಾಯ್ ಎನ್ನು ಎಂದಟ್ಟಿದೆ. ಉಬ್ಬು ಹಲ್ಲಿಂದು—
ಹಲ್ಲಿರಿದ ಆ ಗುಂಡ—ನಿತ್ಯವೂ ಅವಳ ನಟ್ಟಿದನು ಎಡಬಿಡದೆ ಮೂರವಾರದ ತನಕ—
ಹಾದಹಲ್ಲನು ಕಿತ್ತಿ ದಾಳಿಂಬೆ ಬೀಜದ ಹಲ್ಲು ಇಕ್ಕಿದನಾತ. ಆ ಹಲ್ಲಿನೊಡಗೂಡಿ
ಸುಬ್ಬಿ ನಕ್ಕಳು ಮುಗುಳುನಗೆ ಬೀರಿ. ಓರೆನೋಟವ ಬೀರಿ ನಸುನಾಚಿ ಪ್ರೇಮದಿ
ನೋಡಿದಳು ಗುಂಡುರಾಯನ ಸುಬ್ಬಿ. ಓಡಿಬಂದನು ಗುಂಡ—ಧಾಂಡಿಗನತೆರದಿ
ನಾಚಿಕೆಯ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಸುಬ್ಬಿಯ ಕೈಯೆ ಹಿಡಿಯುವೆನೆಂದು—ಮುಹೂರ್ತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ
ವಾಲಗದವರೊಡಗೂಡಿ ಓಡೋಡಿ ಬಂದ....ಆ ಭಂಡ ಗುಂಡ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಪುಣ್ಯವಂತಳು ಸುಬ್ಬಿ....ಎನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗಳ ಲಗ್ನಕೆ ಹಾದಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಅಂಬಕ್ಕ....ಆ ಮೇಲೆ?

ಅಂಬುಜ :—ಆ ಮೇಲೇನು—ಮರ್ಚಲು ಮಗಳು ಮೀನಾಕ್ಷಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವರಸಿಕ್ಕ....ಸೋದರವಮಾವನ ಮಗ ಮಾಧು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಓದುತ್ತಲಿದ್ದ. ಅವನ ಮನ ಮೆದುವಾದ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮೀನ ಮೇಷ ನೋಡದೆಲೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕೈ ಮೀನಾಕ್ಷಿಗೆಂದು—ಕಟ್ಟಿದನು ಅವಳನವನ ಕೊರಳಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಲಿ.....ತಿರುಗಿ ತಿರ್ಚಲ ಕೂಸು ತಂಗಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಂಚ ಕಷ್ಟವಾಯ್ತು.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ತಂಗಚ್ಚಿಗೆ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲವೆ ಈಗ ?

ಅಂಬುಜ :—ಅಹುದಹುದು—ಅವಳ ಸ್ವಯಂವರದ ಕಥೆ ಕೇಳು—ನಿನ್ನ ಎರಡ ನೆಯ ಮಗಳ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಸಿಂಧು.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಹೇಳಕ್ಕ ಹೇಳಕ್ಕ—ಅವಳದೇ ಚಿಂತೆ ಬಹಳೆನಗೆ.

ಅಂಬುಜ :—ತಿಂಗಳ ಕೂಸು ತಂಗಚ್ಚಿ ತೊಟ್ಟಲಿಂದಲಿ ಬಿದ್ದು ವದ್ದಾಡಿದಳು ಒಂದು ಕ್ಷಣ. ಹೇಮರೇಜು—ಎಂದನವ ವೈದ್ಯ ವೈಕುಂಠಯ್ಯ. ಬ್ರೈನೆ ಬೆಳೆಯದೆ ಮೈ ಮಾತ್ರ ಮರದಂತೆ ಬೆಳೆದುಬಂತು. ಯಂತ್ರ—ಮಂತ್ರ—ತಾಯಿತ—ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆದ ದ್ದಾಯ್ತು—ಕಾಳಮ್ಮನಾ ಗುಡಿಗೆ ಹಾರು ಕೋಳಿಯ ಹರಕೆಯಾಯ್ತು—ಆದೊಡಂ ತಂಗಚ್ಚಿ ಎಂಟು ವರ್ಷಕು ದಂಟೆಂದು ಎನಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಕರ್ಮವೋ ಕೃಷ್ಣಾ ಎಂದು ಕೈ ಮುಗಿದೆ. ಮಾಳ್ಪುದೇನಿದೆ ಕಾಮು ಹೆಣ್ಣೆಂದ ಮೇಲೆ ಗಂಡೊಂದ ನರಸಲೆ ಬೇಕಷ್ಟೆ ? ಕನ್ಯಾ ಸರಿಯ ಬಿಡಿಸಲೆ ಬೇಕಷ್ಟೆ ?

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಅಲ್ಲವೆ ಪಾಪ ! ಮಾತಾಪಿತೃ ಧರ್ಮವದು ಮಕ್ಕಳ ಕರ್ಮ ವದು—ಹೂಂ ಆ ಮೇಲೆ?

ಅಂಬುಜ :—ತಂಗಚ್ಚಿಗೆ ಫ್ಯಾಷನ್ನಿನ ಹುಚ್ಚು—ಹಳದಿಯಾತಿಳಿ ಚಾರ್ಜೆಟ್ಟು; ಒಳಲಂಗ, ತೆಳುವಾದ ಚೋಳಿಯ ತೊಡಿಸಿ—ಕುಚ್ಚು ಕಾಗದ ಹೂ—ಹೆಚ್ಚು ಪೌಡರು ಹಚ್ಚಿ ನಸುನಗುತ ಅಂಗಡಿಯಿಂದಂಗಡಿಗೆ—ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯದಿ ಅಲೆ ವಂತೆ ಅಟ್ಟಿದನು. ಮುಚ್ಚಂಜೆಯಲಿ ರಂಗು ರಂಗಿನ ನಿಯಾನು ಲೈಟಿನಲಿ ತಂಗಚ್ಚಿಯ ಎಂಣ್ಣೆ ಗಪ್ಪು ಧಳಧಳಿಸಿತು. ಈ ಮೋಹನಾಂಗಿಗೂ ಬೆನ್ನುಬಿದ್ದನೊಬ್ಬ ಬಕರ. ಅವ ನಸುನಕ್ಕ—ಇವಳೂ ಹಲ್ಲಿರಿದು ಹುಬ್ಬನೆತ್ತರಿಸಿದಳು ತಂಗಚ್ಚಿ. ಕಡುನಾಚಿ ಮನೆ ಸೇರಿದಾಗ—ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದಿದ್ದ ಆಭಡವ ನಾಯಿ ಬೆನ್ನುಬಿದ್ದಂತೆ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—(ರೇಗಿ) ಕೆನ್ನೆಗೆರಡಕ್ಕಬೇಕಿತ್ತು ಆ ಪೋಕರಿಗೆ.

ಅಂಬುಜ :—ಕೋಪವೆಂಬುದನರ್ಥಸಾಧನ, ರೇಗಿದೊಡೆ ಏನಹುದು ?— ಬಂದ ಆ ಬಕರನ ಗೋತ್ರವ ಕೇಳಿ—ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಕೇಳಿ ಇಷ್ಟವೋ ಈ ಹೆಣ್ಣು

ಎಂದಾಗ-ಕಾಲು ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನಲಿ ನೆಲಕೆರದನಾತ ಏನು ಕಂಡಡನೊ ಎನ್ನ ಕುವರಿಯಲಿ
ಈ ಪ್ರಾಣ-ತಂಗಚ್ಚಿ ಇಲ್ಲದೊಡೆ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣವೆ ಬೇಡವೆಂದನವ-ಮನೋ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಪಂಡಿತ-ಮೆಂಟಲಾಸ್ಪತ್ರೆಯಲಿಹನಂತೆ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ರಾನು ರಾನು-ಸಾಕಕ್ಕ ಕೇಳಲಾರೆನು ಮುಂದೆ-ಈ ಹುಚ್ಚ
ನಿಗೆ ತಂಗಚ್ಚಿಯನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಿಂತ ನೂಕಬೇಕಿತ್ತವಳ ಆಳದ ಭಾವಿಗೆ.

ಅಂಬುಜ :—ಶುದ್ಧ ಮೂರ್ಖಳು ನೀನು-ಬಹುದುಡುಕು ಬಹುದುಡುಕು-
ಮೂರು ಹೆತ್ತರೇನಂತೆ ಶುದ್ಧ ಹುಡುಗು ನೀನು. ಆಲೈಸು ಕಾಮು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮೆಂಟ
ಲಾದರೂ-ಅಲ್ಲಿ ಅವ ಡಾಕ್ಟರು-ಇನ್ನೇನು ತಂಗಚ್ಚಿಗೆ ಚಿಂತೆ? ಮೊದ್ತು ಹುಡುಗಿಯ
ಬೈನು' ಮೊನಚಾಗುತ್ತಿದೆ ಈಗ-ಅತ್ತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದಂದಿನಿಂದ. ಗಂಡ
ಹೆಂಡಿರ ನೋಡಿದ ಮಂದಿ ಸಮಜೋಡಿ ಎನ್ನುವರೇಗ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ವಿನು ಸಾಹಸಿಗರಮ್ಮ ನೀವು....ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಗಳು
ವನಜಾಕ್ಷಿ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕಥೆ ಪೇಳುವದಕ್ಕ. ಎನ್ನ ಮೂರನೆಯ ಮಗಳ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಅನು
ಕೂಲ ವಾದೀತು ...

ಅಂಬುಜ :—ವನಜಾಕ್ಷಿ ವಾಚಾಳಿ-ಬಹುಮಾತು ಬಹುಮಾತು-ನನ್ನಂ
ತೆಯೇ ಆಕೆಯದು ಧೀರ ಪ್ರಕೃತಿ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲಿ ಹೈದರು ಕೆಣಕಿದೆಡೆ ಸಿಂಹಿಣಿ
ಯಂತೆ ವಾಚಾಮ ಗೋಚರ ಬೈದು ಸಿಡಿಮಿಡಿಗುಟ್ಟಿ ಅಟ್ಟಿದ ಧೀರೆ ಆಕೆ-ಡಿಬೇಟಿನಲಿ
ಎತ್ತಿದ ಕೈಯಿ. ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆಳಿದು ಮಂತ್ರಿಯಾಗುವಳೆಂದು-ಜನ
ಅಂದದ್ದುಂಟು ವಾಮಣ್ಣನ ನಾಲಿಗೆಯೇನು ಕಡಿಮೆಯದಲ್ಲ!

ಕಾಮು :—ವಾಮಣ್ಣ !!!....ಯಾರಕ್ಕ ಅವನು ?

ಅಂಬುಜ :—ವನಜಾಕ್ಷಿಗಿಂತ ಒಂದೇ ಕ್ಲಾಸು ಹೆಚ್ಚುವನು. ಆದರೂ ಡಿಬೇ
ಟಿನಲಿ ಇವ ಏತಿ ವನಜ ಪ್ರೇತಿ ಎಂದು ವಾದ ಪ್ರತಿವಾದಮಾಡಿ ಬೆಳೆದರು ಕಾಜೇಜಿನ
ತನಕ. “ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡಿಗಿಂತ ಗುಂಡಿಗೆ ಗಟ್ಟಿ” ಎಂದೆಂಬ ಡಿಬೇಟಿನಲಿ ವನಜ ಏತಿ
ಯತ್ತಲೂ ವಾಮಣ್ಣ ಪ್ರೇತಿಯಕಡೆಗೂ ವಾದಿಸಿದ, ದಿನದಂದು ಮಾರುಹೋದನು
ವಾಮು ವನಜಳ ಕಂಚು ಕಂಠದ ವಾಕ್ಯುರಿಗೆ....ಪಾಪಿ ಪಾಪಣ್ಣ ಪುಳಿಪಿಂಡಿದ್ದ
ಈ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಗೆಳೆತನಕೆ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಪಾಪಣ್ಣ !!!....ಯಾರವನು ??

ಅಂಬುಜ :—ಅವ ವಾಮನನ ಗಳಸ್ಯ-ಕುಂಟಂಸ್ಯ ಊದಿದನು ವಾಮನನ
ವಾಮು ಕರ್ಣಧಲವನು “ಕರಿಮುಖದ-ಸಿಡ್ಡುಬು ಕಲೆಯ-ಗೂನು ಬೆನ್ನಿನ ಈ ವನಜ

ವನದಲ್ಲಿ 'ಜನಿಸಿದ ವಾನರದ ಜಾತಿ-ಇದಕ್ಕೇಕೆ ಮೂರುಹೋದೆಯೊ ಮಂಕು ವಾಮನ ರಾಯ...." ಎಂದು ಬೊಗಳಿದನು ಆ ಪಾಪಿ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಮದುವೆ ಕೂಡಿಸುವುದ ಕಂಡು ಬಲ್ಲೆ, ಈ ಪಾಪಿ ಪಾಪಣ್ಣ ಒಂದು ನಿಜ ಹೇಳಿ ಕೂಡಿದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮುರಿಯಬಹುದೆ?.... ಹೂಂ ಆ ಮೇಲೆ?

ಅಂಬುಜ :—ಆಮೇಲೇನು-ಹಿರಿ ಅಳಿಯ ಡಾ|| ಗುಂಡನ್‌ನ್ನನನು ಭೂ ಬಿಟ್ಟಿ ವಾಮನನ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ಣವನೂದಿ ಹಾದಿಗೆ ತರಲು. “ಹೇ ಮಂಕೆ! ಕೇಳೈ ಕನ್ಯೆ ಕಪ್ಪಾದರೇನಂತೆ ಕಳೆನೋಡು ಮುಖದಲ್ಲಿ-ಹೇ! ಗುಗ್ಗೂ ಗೂನಾದರೇನಂತೆ ಗುಣ ವಂತೆ ಹುಡುಗಿ ಅವಳ ಮಾತಿನ ಸೊಗಸು ಅವಳ ಪದ ಜೋಡಣೆಯು-ಉಪಮಾನ ಉಪಮೇಯ-ಮೆದು ಹೃದಯ-ಭಿ ಹುಚ್ಚುಸ್ವ” ಎಂದು ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸೆ-ವಾಮನನ ಮನಕರಗಿ ಮದವಣಿಗೆನಂತೆಯೇ ಮನೆಗೈತಂದು ‘ಮಾಲೆ ಹಾಕುವೆನು’ ಎಂದು ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಚಪ್ಪರದಿ ಬಂದು ನಿಂತ ವನಜಳ ಮುಂದೆ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಗಟ್ಟಿಗರು ತಾಯಿ ನೀವು-ಶರಣು ಶರಣೆಂದು ಅಡ್ಡಬಿದ್ದೆನು ನಿಮಗೆ ವೀರಮಾತೆ-ಎಷ್ಟು ನೆನೆದರು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ನಿಮ್ಮ ಹಿತೋಪದೇಶ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲೆನಗಾಣತಿಯೆ ?

ಅಂಬುಜ :—ಕಾಲ ಆರೂಕಾಲಾಯ್ತು ಇನ್ನಿವರೂ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು....ಎಸರಿಗಿಡಬೇಕು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಾ ಪುರುಸೊತ್ತಿನಲಿ-ಇನ್ನುಳಿದ ಕುನ್ನಿಗಳ ಕಲ್ಯಾಣದ ಚರಿತೆ ಕೇಳುವಿಯಂತೆ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ :—ಮನ ನಿಲ್ಲದಕ್ಕ-ಹೇಳಿಬಿಡು ಮೂರು ಮಾತಿನಲಿ-ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ವಿವರಿಸುವಂತೆ.

ಅಂಬುಜ :—ಕೇಳಮ್ಮ ಕಾಮಾಕ್ಷಿ-ನಾ ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನ, ಕಾತುರತೆ....ಐದನೆಯ ಸಸುಳಿ ಯಮುನೆಯ ಬಲ್ಲಿಯಷ್ಟೆ! ಅವಳ ಮದುವೆಯಾದಷ್ಟು ಹಗುರ ಇನ್ನಾವ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ: ಒಂದು ಸಂಜೆ-ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ (ಅವನೈಸರು ಗಂಗಾಧರ) ನನು ಅವಳಿ ಎಳೆತಂದು ‘ಅಮ್ಮ ಇದುವೆ ಎನ್ ಪತಿ ದೇವ’ ಎಂದಳು. ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ-ಹರಸಿ ಅಕ್ಕಿಕಾಳು ಎಸೆದೆ.

ಕಾಮು :—ಹ್ಲ ಹ್ಲ....ಅದುಸರಿ....ಆಮೇಲೆ?

ಅಂಬುಜ :—ಆರನೆಯ ಕಾವೇರಿ-ಮದುವೆಯೇ ಬೇಡೆಂದು ಮೇಡಮ್ಮ ಆದಳು. ಮೋಜಪ್ಪಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟು-ಹೊರಟಿದ್ದ ನವ ಕಾವೇರಿಯ ಶಾಲೆ ವೀಕ್ಷಿಸಲು. ಅವ ವೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದು ಕಾವೇರಿಯ ಕೊಂಕು ಕತ್ತು ನೀಳಜಡೆ-ದಪ್ಪ ಕನ್ನಡಕದ ಹಿಂದೆ ಹುದುಗಿದ್ದ ಕಣ್ಣು ಹೊಳವು. ನಾಲ್ಕು ಕಣ್ಣು ಪ್ರೇಮನೋಟ.

ಹರೆಯದ ಹುಡುಗಿ ಕೇಳಬೇಕೆ! ಆದಿತ್ಯಾದಿಗ್ರಹಾಸತ್ವ-ಹರಿವಾಯುಗಳ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಳದಿ ಅಹ್ವಾನ ಪತ್ರಿಕೆ ಚಿ||ಸೌ||ಹ||ಕುಂ ಉದುತ್ತಿದ್ಧರು ವಾಲಗ 'ಕನುಕೊಂಟಿನ' ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಾಗಿಹರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲಿ.

ಕಾಮು:—ಧನ್ಯರಮ್ಮಾ....ನೀವು ಗೆದ್ದಿರಿ ಅಕ್ಕ.

ಅಂಬುಜ:—ಏನು ಧನ್ಯಲೋ-ಉಳಿದಿಹಳು ಏಳನೆಯ ಗೋಳಿನ ಹೆಣ್ಣು-ಮೆಳ್ಳುಗಣ್ಣಿನ-ಪೊಳ್ಳುಮಾತಿನ ಈ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ. ಯಾರು ಕೈ ಹಿಡಿಯುವರೋ ಆ ನಳಿನ ದಳಾಯತಾಕ್ಷನೆ ಬಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನಿರಲೆಂತಹುದು-ಅವಳನ್ನೂ ಅಟ್ಟುತಿಹೆನು ಕೋದಂಡ ನಂಗಡಿಗೆ.

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ:—ಕೋದಂಡ!! ಯಾರವನು ?

ಅಂಬುಜ:—ಅವನೇ-ಕನ್ನಡಕದಂಗಡಿಯ ಕೋದಂಡ ನೇತ್ರವೈದ್ಯ. ಅಟ್ಟುತಿಹೆನು ನಳಿಯನು ಕಣ್ಣುಬೇನೆಯ ನೆಪಹಾಕಿ. ಕೋದಂಡ ಈಗೀಗ ನಸುನಗುತಲಿಹನಂತೆ-ಕಣ್ಣು ನೋಡುತ್ತಲವನು ವಿಂಕುಮಾಡಿದನಂತೆ-ನಳಿಯೂ ನಸುನಕ್ಕು ನೋಡಿದಳಂತೆ ಪ್ರೇಮದಲಿ....

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ:—ಪುಣ್ಯವಂತರು ತಾಯೆ-ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆಯಲಿಬ್ಯಾಡ-ಹೆರವರಿಗೆ ಕೊಡಬ್ಯಾಡ-ಪೆಣ್ಣು ಪೆಣ್ಣೆಂದು ಬೀಳುಗಳೆವರ ರಗಳೆಯ ಸಾಂಗತ್ಯ ಪದ್ಯವನೆ ಸುಳ್ಳು ಮಾಡಿದೆ ನೀನು ವೀರಮಾತೆ.

[ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹೊರಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟುತ್ತಾ...."ಲೇ....ಲೇ ಅಂಬುಜಾ ಲೇ ಲೇ...." ಎಂಬ ಶಬ್ದ]

ಅಂಬುಜ:--ಏನು ವೀರಮಾತೆಯೋ....ಮುಂದಿನ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿ ಸುವುದಾದರೂ ಗಂಡಾಗಲೆಂಬ ಬಯಕೆ. ಮನೆಗೆ ಬಂದರು-ಇಸ್ಪೀಟು ಆಟವ ಮುಗಿಸಿ...."ಬಂದೇ....ಬಂದೇ...."

ಕಾಮಾಕ್ಷಿ:—ನಾ ಹೋಗಿ ಬರುವೆನು ಅಂಬುಜಕ್ಕ.....ಮನೆಯ ಕಡೆ ಬರಬಾರದೆ?

ಅಂಬುಜ:--ಪುರುಸೊತ್ತೆ ಆಗದು ಕಾಮು-ಇಕ್ಕೊ ಕುಂಕುಮವಕ್ಕಾ-ಹೋಗಿ ಬರುವೆಯಾ!

[ಮತ್ತೆ ಹೊರಗಿಂದ ಟಕ ಟಕ ಸದ್ದು 'ಅಂಬುಜ-ಅಂಬಾ ಎ ಎ....ಅಂಬಾ ಎ ಎ...' ಎಂಬ ಕೂಗು]

ಏನವಸರವಪ್ಪ....ಈ ಮಹರಾಯರಿಗೆ-'ಬಂದೇ ಬಂದೆ'....ತಡೆಯ ಬಾರದೆ.

(ಇಬ್ಬರೂ ಬಾಗಿಲತ್ತ ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ)

— ಫರದೆ —

—ದಾಕರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ.

ಜನಮರುಳು

— ೦ —

ಯಾರದೋ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಆ ಕಾರನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡೆ; ಈಗ, ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪೇಚಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಪೇಚಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದೇ ನನ್ನ ವೃಥೆ. ನನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದ ನೀವಾದರೂ ಒಂದು ಪಾಠ ಕಲಿಯಿರಿ.

ಕಾರೇನು, ಅಂಥ ಹಳೇದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟ ಬೆಲೆಗೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ, ನನ್ನ ಅವಶ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಕೂರದೆ ಕುಣಿಯದೆ, ಸಲೀಸಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಣ್ಣೆ, ಪೆಟ್ರೋಲು ಮುಂತಾದ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಾದಿಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದೂ, ಅದು ಹಿಂದೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳೇ ಆದ್ದರಿಂದ, ಒಳ್ಳೆ ಗಿಲ್ಲೆ ಅಂತ ತಂಟೆ ಗಿಂಟೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಕಾರು, ನಡುಮಧ್ಯೆ.

ಇನ್ನು ಏನು ಪೇಚಾಟ, ಅಂತೀರೋ?

ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳಿ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡದ್ದು ಡಾಕ್ಟರೊಬ್ಬರಿಂದ. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಅದು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿತ್ತು. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಆ ಡಾಕ್ಟರೊಂದರೆ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಸಾಯೋ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮೂರವರಿಗೆ ಅವರೇ ಗತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ನೆನ್ನ ಕಾರಲ್ಲಿ ಕೂತು ಹೋಗುವಾಗ, ಜನ ನನ್ನನ್ನ ಡಾಕ್ಟರೊಂದೇ ಭಾವಿಸಿ.....ಮಿಕ್ಕ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ತನ್ನ ಕಾರನ್ನು ಮಾರಿ, ಅವರು ಬೇರೆ ಹೊಸ ಕಾರು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೂ, ಜನ ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಕಾರನ್ನೇ ಅವರ ರಥವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಆಶಾನಿರಾಶೆಯ ಆಂದೋಳನದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದರಲ್ಲಿ, ಅಯಂ ವಿಶೇಷಃ. ನನ್ನ ಕಾರಿನ ಹಿಂದಿನ ಒಡತಿ ಲೇಡಿ ಡಾಕ್ಟರು, ಹೆರಿಗೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದವರು. ಕಾರನ್ನು ನಾನು ಹೊರಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಳಕ್ಕೋ, ಸಿನಿಮಾದೊಳಕ್ಕೋ, ಹೋಗಿ, ನನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನಾನು ಆರಾಮವಾಗಿ ಕುಳಿತರೆ, ನನ್ನ ಕಾರು ನೋಡಿ, ಜನ, ಲೇಡಿ ಡಾಕ್ಟರೊಳಗಿದಾರೆ ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುವರು, ಅರ್ಜೆಂಟ್ ಕೇಸು, ಬೇಗ ಬರಹೇಳಿ, ಎಂದು. ನಾನೋ, ಒಬ್ಬ ಲಾಯರು. ಕೇಸು ಅಂದರೆ ಕೆವಿ ನೆಟ್ಟಗಾಗೋ ಪ್ರಾಣ. ಓಡೋಡಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದರೆ, ಕುನಾರ ಸಂಭವದ

ಪ್ರಮೇಯ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಆ ಕಾರನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಟೀಕೆ
ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು, ಯಥೇಷ್ಟ!

“ಡಾಕ್ಟರಿಲ್ಲೇ ಇದಾರೆ, ಬಾರ್” “ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಂದಿದಾರೆ,
ಗಾಡಿ ಬಾಡಿಗೆ ಉಳಿಯಿತು, ಅಲ್ಲೇ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಬಿಡೋಣ;” “ಅಕೋ,
ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಾರು ಹೋಯಿತು! ಇನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನ
ವಿಲ್ಲ,” “ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಅವರ ಕಾರು ಈಗತಾನೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಎಂದು
ರಿನ ‘ರಸ್ತೆ ಮೇಲೆ’ ಹೋಯ್ತು;” “ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಾರು ವರ್ಕ್‌ಷಾಪಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದೆ,
ಇವತ್ತು ‘ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ಬರುವಹಾಗಿಲ್ಲ,’ ಎಂದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮೂರು ಜನ ನನ್ನ ಕಾರಿನ
ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಊಹಿಸಿ ಮರುಳಾದರು.

ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ತುರುವೇಕೆರೆಗೆ ಅರ್ಜೆಂಟಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ, ಹಿಂದೆ
ಮತ್ತೊಂದು ‘ಕಾರು ಬಂತು. ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೇ ಇತ್ತು, ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ
ಬಂದು ಹಾರನ್ ಮಾಡುವುದು, ವಿಪರೀತವಾಗಿ, ಧೂಳು ಕುಡಿಯಲಾರದೆ ಮತ್ತೆ
ನಿಧಾನಿಸುವುದು, ಎಷ್ಟು ಸೈಡ್ ಕೊಟ್ಟರೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅದರಲ್ಲಿ
ಒಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದ್ದರು.

ನನಗೆ ಗಾಬರಿ ಆಯಿತು. ಏನಿದು? ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಸಿಕ್ಕರೆ, ದಾರಿ
ಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಕಾರು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಪೊಲೀಸಿಗೊಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ—
ನಲವತ್ತು ಮೈಲಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಓಡಿಸಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾರಿನವರು ನನ್ನ ಕಾರಿಗೆ ತೀರ
ಸಮೀಪ ಬಂದು, ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. ಗಲಾಟೇಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ
ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಾದಮೇಲೆ, ಗಾಳಿ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬೀಸಿತು.
ಆಗ, ಕೇಳಿಸಿತು, ಅವರ ಆರ್ತನಾದ. “ಡಾಕ್ಟರೇ! ಡಾಕ್ಟರೇ!” ಎಂದು.

ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪವೇ. ಎನ್ನುತ್ತ ಕಾರು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಿದೆ—

ತಕ್ಷಣವೇ, ವಾಪಸಾದರು, ಹಾಗೆಯೇ, ತುರುವೇಕೆರೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು,
ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕಾರಿಗೆ ಹೊಸ ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿಸಿ, ಅದರ ಮೂತಿಯನ್ನು ಅಗಲ
ಮಾಡಿಸಿ, ಚಕ್ರ ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಬೇರೆ ಹಾರನ್ ತಗುಲಿಸಿ, ಬಾನೆಟ್ಟಿಗೊಂದು ಬಟ್ಟೆ
ಹೊದಿಸಿ, ಟೈರಿನ ಸುತ್ತ ಬಿಳಿ ಗೆರೆ ಬಳಿಸಿ, ಊರಿಗೆ ತಂದೆ—

ಈಗಲಾದರೂ ಈ ಜನಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಬರುತ್ತೋ, ನೋಡಬೇಕು—

—ರೇವಣ್ಣ.

ಮೊದಲನೆಯ ಬಸ್ಸು

ಎರಡನೆಯ ಬಸ್ಸು, ಮೂರನೆಯದು ಅಂದರೆ, ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಕಡಿಮೆ. ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಕೂರಬೇಕು, ನೀವು, ತಂತಮಾಪೆ ಜನಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ. ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ತಾಪತ್ರಯಗಳು, ರಾತ್ರಿ ನಡೆದ ಅನಾಹುತಗಳು, ಬೆಳ್ಳಂ ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಎದ್ದ ಕೋಪ, ಹಾಲಿನವನು ಬರೆದೆ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯದೆ ಓಡೋಡಿ ಬಂದ ರೇಗು, ಎಲ್ಲವೂ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ, ಆ ಜನಗಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ.

ನಮ್ಮ ಬಡಾವಣೆಯಿಂದ ಏಳುಗಂಟೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತೆ, ಮೊದಲನೆಯ ಬಸ್ಸು, ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಕಡೆಗೆ. ಎರಡನೆಯ ಸ್ವಾಪ್‌ನಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬರು ಹತ್ತುತ್ತಾರೆ, ಚಳಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತ. ಅಂಗೈಗಳನ್ನೂ ಉಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ. ಅವರ ಮುಖ ಒಳ್ಳೆ ಕಹಿಎಣ್ಣೆ ಕುಡಿದ ಮುಖ; ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒದ್ದು, ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ಬೈದು, ಗಡಿಯಾರವನ್ನ ಎಸೆದು, ಡೋಭಿಯನ್ನು ಯದ್ವಾ ತದ್ವಾ ಶಪಿಸಿ, ಮುಖ ತೊಳೆಯದೆ, ಹಲ್ಲುಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾನವ ಕುಲವನ್ನೇ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂದಲಿಸುತ್ತ, ಹತ್ತಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಸಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಂದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಇಲ್ಲ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಮಲಬಂಧ. ಎಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗಲಿಗೆಲಿ ಯಾರ ಎದುರು ವಾಂತಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೋ, ಎಂಬ ಭಯ ನನಗೆ. ಕೈಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ತೇಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಗಡಿಯಾರ ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು, ಇನ್ನೂ ಆರೂನುಕ್ಕಾಲು, ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ತಂದುಬಿಡುತ್ತೀರಲ್ಲ, ಹಾಳು ನಿಮ್ಮ ಬಸ್ಸನ್ನು, ಅಂತ ಶಪಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ, ತಾರೀಖಿನೊಂದು ಕೂಡಿ ಬಂತಲ್ಲ, ಅನ್ನೋದೇ ಅವರ ಅಹವಾಲು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬರುತ್ತಾರೆ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಕೂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ, ಅವರು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ, ನಿದ್ದೆ ಬಾರದೆ ತಾವು ಹೊರಳಾಡಿದ್ದು, ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಎಣಿಸುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದು, ಎರಡು ಗಂಟೆ ಸುಮಾರಿಗೆ ಏನೋ ಸದ್ದಾದದ್ದು, ಇದನ್ನೇ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿ, ಬದುಕನ್ನೇ ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಬರುತ್ತಾರೆ, ಮೂರನೆಯ ಸ್ವಾಸ್ಥಿವ. ಒಬ್ಬಂಟಿಗ, ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಮನೆ ಮಠದ ತಾಸತ್ರಯ ಕಾಣೆ. ಒಂದೇ ಸೂಟು, ದಿನವೂ. ಅದ ರಲ್ಲೇ ಮಲಗಿರಬೇಕು. ಕೆಲಸ ಹುಡುಕುತ್ತಿರಬೇಕು. ನಗು ಮೊಗದ ಪ್ರಾಣಿ. ಆದರೂ, ಚಿಂತೆಯ ಗೆರೆ, ಹಣೆಯಮೇಲೆ. ಕಂಡಕ್ಕರನ್ನೂ ದ್ರೈವರನ್ನೂ 'ಶನಿ ಸಂತಾನ'ದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಉಚಿತ ಪ್ರಯಾಣ ಗಿಟ್ಟಿಸುವ ಜಾಣ, ಆತ.

ಇನ್ನು, ನನ್ನನ್ನು ಏದು, ಆ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವವರೊಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ, ನನ್ನ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು. ಕ್ಷಯಾಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬಂದವರು. ಸದಾ ಕೆಮ್ಮು, ಕ್ಯಾಕರಿಕೆ. ಸದ್ಯ, ಅಷ್ಟು ಮುಂಜಾನೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಉಗುಳು ಬೀದಿಗರಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಎದ್ದು ಎದ್ದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ಉಗುಳುವರು, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು. ಅವರದೂ ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಯಾಣವೇ-ಟೆಕೇಟ್ ಕೇಳಿದಾಗ, ಕನಿಕರಪೂರಿತವಾದ ಒಂದು ದೇಶಾವರವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರು.

—ಸಾರಂಗಪಾಣಿ.

ಕ್ರಿಕೇಟ್ ಮ್ಯಾಚಿಗೆ ಹೊರಟವ.

ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಪತ್ರ

ಅಯ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕರೆ,

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಿಸೋದಕ್ಕೆ, ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸೋದಕ್ಕೆ, ಅಷ್ಟೋ ಇಷ್ಟೋ ಜಾಗ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾವೆ. ಇದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಾಲಾ ಹವಾಲೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಗುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪುಟಗಳಿ ದಾವೆ. (ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಲಿ) ಒಂದು ಪುಟಾನ, ಮಂಡೇಲಿ ಇಡೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರೋ ಮಹಾನುಭಾವರಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸ ಬಾರದೆ? ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಿಸೋದಕ್ಕೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆ ಹರಿಸೋದಕ್ಕೆ (ಕ್ಷಮಿಸಿ) ತಮಗೆ ತಾಕತ್ ಇಲ್ಲಾ ಅಂಬೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಮ್ಮದಿರ ಬಹುದಾದರೂ-ನಾನು ಬರೆದ ಹಾಗೆ 'ಅಯ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕರೆ,'-ಅಂತ ಮೊರೆಯಿಡೋ ದಕ್ಕಾದರೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಜಾಗ ಕೊಡಬಾರದೆ?

“ನಿಮ್ಮಂಥೋರು ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳನ್ನ ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಚಚ್ಚೋದರಿಂದ ಜನಗಳಿ ಗಾದರೂ ಏನು ಮಹಾ ಪ್ರಯೋಜನ”-ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು ತಾವು. ಆದರೆ ಆ ಪತ್ರ ಬರಿಯೋ ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾದರೆ ಆ ಪುಣ್ಯ ನಿಮಗೆ ಸಿಗೋದಿಲ್ಲೆ?

ನನಗೆ ಯಾಕೋ ಅನುಮಾನ-ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರಿಯೋ ಮಹಾನು ಭಾವರ ಮಹಾತ್ಮೆ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ ಅಂತ. ಅಂಥ ಮಹಾನುಭಾವರ ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗೋಪಣ್ಣನ ಸಮಾಚಾರಾನೇ ಕೊಂಚ ಹೇಳಿ ನಿ.

ಗೋಪಣ್ಣ ಈ ವರೆಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ ಎಂದೆನೆ? ಇಥೆ, ಇಥೆ! ಗೋಪಣ್ಣ Statistics ಇಟ್ಟಧಾನೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸಹಸ್ರವಾಗು ತ್ತಂತೆ, ಅವನು ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳು. ಮೊನ್ನೆ ಹಾಗಂತ ಹೇಳಿದ. “ಸಹಸ್ರ ಪೂರ್ತಿಯಾದದ್ದನ್ನ ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಬೇಕಯ್ಯ, ಆ ಪತ್ರಗಳ ಕಟ್ಟಿಂಗು ಗಳ ಕಂತೇಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ನೈವೇದ್ಯ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಚರುಪನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸಂಪಾದ ಕರಿಗೂ ನನ್ನಂಥ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೂ ಸೊಂಪಾಗಿ ತಿನ್ನಿಸಬೇಕಯ್ಯ”-ಎಂದೆ. ಆದರೆ ಅವನೋ ಬಲೆ ಘಾಟೆ! “ಗಂಠ ಪತ್ರಗಳಾಗಲಿ. ಆಗ ನಾನು ಸಾವಿರದೆಂಟು

ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿರೋ ಸಮಾಚಾರಾನ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬರೆದು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ”-ಅಂತಾನೆ ಗೋಪಣ್ಣ.

ಗೋಪಣ್ಣ ಹೈಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದ ಈ ಪತ್ರ ಲೇಖನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು. ತರಗತಿಯ ಇತರ ಧಾಂಡಿಗರು ಪ್ರೇಮ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಗೋಪಣ್ಣ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನೆಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕರುಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯೋದಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ. ಆಗ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳ ಪಾಡು ಏನಾಯಿತೆಂದು ಗೋಪಣ್ಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳೋದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೈ ಪಳಗಿದಂತೆ ಅವನು ಗೀಚಿದ್ದೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚಿನ ಮನೆ ಕಂಡೇ ಕಂಡಿವೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ಜಗತ್ತೇ ವಸ್ತುವಂತೆ. ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯೋ ದೆಂದರೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಸರಿ. ಗೋಪಣ್ಣನೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿ ತೂಗುವಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಅಂತಾನೆ. ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಯಾವ ಘಟ ನೆಯೇ ಇರಲಿ-ಗೋಪಣ್ಣ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಬರೆಯೋ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ವಾಸ್ತವಾಗುತ್ತೆ. ಗೋಪಣ್ಣ ವಾಸವಾಗಿರೋ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಗೋಡೆ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಹಿಡಿದು-ಆಸ್ಪ್ರೀಲಿಯದ ಹತ್ತಿರ ಆಟಂ ಬಾಂಬು ಟೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದರಲ್ಲ-ಆ ವಿಚಾರದ ತನಕಾನೂ ಅವನು ಪತ್ರ ಬರೆದೇ ಬರೀತಾನೆ.

ಯಾವ ಯಾವ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಿಯವಾದುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಗೋಪಣ್ಣ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಚ್ಚುಮನೆ ಸೇರೋಬದಲಿಗೆ ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿ ಸೇರಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಕಲ್ಲು ತಗಲಿ ಕಿರಿ ಬೆರಳಿನ ರುಂಡ ಹಾರಿಹೋಯಿತೆ? ಗೋಪಣ್ಣ, ‘ನಗರ ರಕ್ಷಕ’ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೀತಾನೆ. ಆ ಸಂಪಾದಕನಿಗೋ ನಗರ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಕಂಡರಾಗದು. ಆತನ ಲೇಖನಿಗೆ ಗೋಪಣ್ಣನಂಥೋರ ಗ್ರಾಸ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ತಡ-‘ನಗರದ ಮಾರ್ಗಗಳ ದುಸ್ಥಿತಿ’ ‘ನಗರ ಸಭೆಯ ಅಸಡ್ಡೆ’ ‘ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗೊರಕೆಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ’ ಎಂದೆಲ್ಲ ಭರ್ಜರಿ ಹಣೆ ಬರಹ ಹಾಕಿ, ಮಹನೀಯರೊಬ್ಬರು ನಗರದ ಮಾರ್ಗ ವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಘಾಸಿ ಗೊಂಡರೆಂಬುದನ್ನು ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ ನಗರ ಸಭೆಯವರ ಮೇಲೆ ಕಾಲಂಗಟ್ಟಲೆ ವಿಷ ಕಾರುತ್ತಾನೆ. ಆತ ಏನನ್ನೇ ಗೀಚಲಿ-ಗೋಪಣ್ಣನಿಗೆ ಅದು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿರ್ಲಿಪ್ತನೇ ಸರಿ. ಅವನ ಪತ್ರ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತಲ್ಲ-ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯೋ ದಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಆತ ಆ ಕಿರು ಬೆರಳಿಗೆ ಅಯೋಡಿನ್ ಲೇಪಿಸಿ, ಮುಂಡಾಸು ಸುತ್ತಿ, ಅದನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಾ ಆನಂದಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಕಾದು ಕಾಮ ಸಿಟಿ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಅಲಭ್ಯವಾದಾಗ, ಅಥವಾ ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕಿ ಒಂಟಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತೇ ಪ್ರಯಾಣಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿ ತಿರಲು ಬಸ್ಸು ಅವನನ್ನು ಆಗಾಗ ಜಂಪಿಸಿ ಜರ್ಝರಿಸಿದಾಗ ಗೋಪಣ್ಣ ಮಾನವ ಸಹಜವಾಗಿ ರೇಗುತ್ತಾನೆ. ರೇಗಿ ಸುಮ್ಮನಿರೋದು ಮಾತ್ರವಿಲ್ಲ. ಸಿಟಿ ಬಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರ ಅರಿ ಸಂಪಾದಕರಾರೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೀತಾನೆ. ಪರಿಣಾಮ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ.

ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಎರಡೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಘಟನೆಗಳು! ಅವೆಲ್ಲವೂ ಗೋಪಣ್ಣನ ಪತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತುಗಳು. ಅಂಥ ಘಟನೆಗಳು ಗೋಪಣ್ಣನಿಗೇ ಸಂಭವಿಸಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಗೋಪಣ್ಣನ ಹೃದಯ ಕರಗುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಜಾಲ ದಂಶದಿಂದ ಮೂಷಿಕ ಶಿಶುವೊಂದು ಘಾಸಿ ಹೊಂದಿದರೂ, ಅವನ ಅನುಕಂಪನೆ ಹೊನಲಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವನು ಯಾವ ಸಂಪಾದಕನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯಲೆಂದು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆತ “ಸರ್ವಭೂತ ಹಿತೇ ರತಃ” ಹಲವಾರು ಮಂದಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ಗೋಪಣ್ಣನ ಮುಂದೆ ಹರವಿ ಪೇಚಾಡಿ, ಪ್ರಚೋದಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಪತ್ರ ಬರೆಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೋಪಣ್ಣನ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ. ಗೋಪಣ್ಣನ ಜನತಾ ಸೇವೆ ಇತೋವ್ಯತಿಶಯವಾಗಿ ಸಾಗಲಿ!

ಜನತಾ ಸೇವೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇಲ್ಲ. ಜನಾರ್ಥನನ್ನೂ ಗೋಪಣ್ಣ ಕಡೆಗಣಿಸಿದಾನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ಚುನಾವಣೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೂರ ಜನಾರ್ಥನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಗುಡಿಯನ್ನು ಪೋಸ್ಟರುಗಳನ್ನು ಪೇಸ್ತಿಸಿ ಮುಚ್ಚಿಯೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಓಟು ಬೇಟೆಗರ ಈ ಹೀನ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಭಕ್ತವರ್ಯರು ದಿಕ್ಕುಗಾಣದೆ ಗೋಪಣ್ಣನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದರು. ಗೋಪಣ್ಣ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ. ತನ್ನ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ‘ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರೆದೇ ಬರೆದ. ಆದರೆ ಆ ಸಂಪಾದಕನೋ ಶುದ್ಧ ಕೊರಮ. ಗೋಪಣ್ಣನ ಪತ್ರವನ್ನು ಅದುಮಿ ಇಟ್ಟ. ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ! ಕೊನೆಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಸಂಪಾದಕನ ಸೋದರತ್ತಿಯ ಭಾವಮೈದುನ ಓಟು ಬೇಟೆಗರಲ್ಲೊಬ್ಬನೆಂಬ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದುಬಂತು. ಈ ಸಂಪಾದಕ ಅವನ ದಳ್ಳಾಳಿಯಾಗಿದ್ದ. ಸರಿ. ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಗೋಪಣ್ಣನೇನು ಸೋತೆ ಅನ್ನುವ ಆಸಾಮಿಯೇ? ಆತ ರೇಗಿ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾಗಿ ‘ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಿಗೆ’ ಬರೆದ ಪತ್ರ ಅಚ್ಚಾಗದಿದ್ದ ಪ್ರಕರಣದ ಕುರಿತು ಒಂದು ರಾಮಾಯಣದಂತಾ ಪತ್ರವನ್ನೇ ಬರೆದು, ಆ ಪತ್ರದ ನಕಲನ್ನೂ ಈ ಪತ್ರವನ್ನೂ ನಮ್ಮೂರಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಪೇಪರಿದೆಯಲ್ಲ-‘ಕಲಿ ಕೇಸರಿ’ ಅದರ ಸಂಪಾದಕನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಆ ‘ಕಲಿ ಕೇಸರಿಯೋ’ ಜನಾರ್ಥನ ಸ್ವಾಮಿ ಗುಡಿಯೊಂದರೂ ಪೋಸ್ಟರುಗಳ ರಾಶೀಲಿ

ಮುಚ್ಚಿಹೋದರೂನೂ ಪ್ಯಥೆ ಪಡೋನಲ್ಲ. ಆದರೆ ' ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನನ್ನು ಹಳೆಯೋದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತಲ್ಲಾ, ಅಷ್ಟೇ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ! ಆದ್ದರಿಂದ ಆತ ಗೋಪಣ್ಣನ ಎರಡೂ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ. ಜನಾರ್ಥನ ಸ್ವಾಮಿಗಾಗಿ ಮೊಸಳೆಯ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಕರೆದ. ಆ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪಕನ ಹೇಡಿತನವನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಸಂಚಿಕೆಗಳವರೆಗೂ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಮಾಡಿದ. ಇದರಿಂದ ಜನಾರ್ಥನ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನ ಲಭಿಸಿತೋ, ಆತನಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಗೋಪಣ್ಣನಂತೂ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದ.

ಗೋಪಣ್ಣನ ಪತ್ರಗಳ ವಿಷಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಅದೊಂದು ಭಾರತವಾದೀತು. ಧನವಂತರ ಶಿಶುಗಳನ್ನು ದನಗಳಂಥ ದಾದಿಯರು ಶಿಶು ವಿಹಾರಕ್ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ಅವು ಕಿರಿಚಿದರೆ, ವನ ಮಹೋತ್ಸವವಾದ ಸಾಯಂಕಾಲ ಆಫೀಸುಗಳ ಮುಂದೆ ನೆಟ್ಟ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಅಜಸ್ತೋಮಗಳು ಮುಕ್ಕುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ, ತುಂಬಿದ ಗಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬಡಕಲು ಎತ್ತುಗಳು ಎಳೆಯಲಾರದೆ ಎಳೆಯುವ ಗೋಳನ್ನು ಕಂಡರೆ, ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಭರ್ತಿಯಾಗಿ ಮಹನೀಯರುಗಳು ಕಿಟಕಿಗಳ ಮೂಲಕ ತೂರಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾಡನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಹೋಟೆಲಿನ ಕಾಫಿ ತುಂಬಿದ ಲೋಟಾದಲ್ಲಿ ನೊಣವೇನಾದರೂ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದರೆ-ಗೋಪಣ್ಣ ಪತ್ರಿಕಾ ಸಂಪಾದಕರುಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಇನ್ನು, ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣಗಳಾದಾಗ, ಗಗನದಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಿಗಳು ತೇಲಿದ ವೆಂದು ಯಾರೋ ಹೇಳಿದಾಗ, ಧೂಮಕೇತು ಧಾವಿಸಿದಾಗ ಗೋಪಣ್ಣನೇನು ತೆಪ್ಪು ಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕೆ ?

“ ಸುಮ್ಮನೆ ಟೀಕಿಸಬೇಡಿ, ಟೀಕೆ ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿರಲಿ ” ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಮಾತಾಳಿಗಳೂ ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಗೋಪಣ್ಣನ ಧೋರಣೆ ನೋಡಿ. ಕನ್ಯಾ ಕುನಾರಿಯಿಂದ ಗೌರಿ ಶಂಕರದವರೆಗೆ ಒಂದು ರೈಲುದಾರಿ ಹಾಕುವ ಯೋಚನೆ ಯನ್ನು ಆತ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು ವಿವರಿಸಿ ಜನತಾ ಸರಕಾರದ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದಾನೆ. ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸುವಾಗ, ಕಮಿಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆರಿಸುವಾಗ ಯಾರನ್ನು ಯಾಕಾಗಿ ಆರಿಸಬೇಕೆಂದು ಗೋಪಣ್ಣ ತನ್ನ ಉಚಿತ ಸೂಚನೆ ಸಲಹೆ ಗಳನ್ನು ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಇವೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರಗಳು; ಇರಲಿ. ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ತಲೆದೋರಿದಾಗ ಗೋಪಣ್ಣ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳ ತಂಟೆ ಅತಿಯಾದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಎರಡು ಹೇರಿ ಸುಮ್ಮನಾಗೋದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಕೆಲಸದಾಕೆ ನೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಾರದಿದ್ದರೆ, ಸಂಬಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು, ಹಟ ಹಿಡಿದರೆ, ಕೆಲಸ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಬೆದರಿಸಿದರೆ ಗೋಪಣ್ಣ 'ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ' ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ನೆನ್ನೆ ಧನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗರಣೆ ತೀರ ಸೀದು ಹೋಗಿತ್ತಂತೆ. ಇವೊತ್ತು ಯಾವ ಸಂವಾದಕನಿಗೆ ಬರೆಯೋಣ ಎಂದು ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ಗೋಪಣ್ಣ.

ಗೋಪಣ್ಣನಂಥ ಪತ್ರ ಲೇಖಕ ಪ್ರವೀಣರನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು, ಸ್ತ್ರೀತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವೂ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಪುಟ....?

ಇತಿ

ಗೋಪಣ್ಣ ಪ್ರಿಯ.

ಎ. ಸೂ: ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಗೋಪಣ್ಣನ ಪಿತೂರಿ ಅಂತ ತಿಳಿಬಾರದು.

—ಗೋ. ಪ್ರ.

— 0 —

— ಮಾತಿನ್ ಮೋಡಿ —

ಕೆಲವಂತೆ ಜಾಣ್ಣಂತೆ
ಮತಿ ಇರೋ ಮಂದಿ ಅಂತೆ
ತಾಪತ್ರಯಗಳೇನಿದ್ರೂ
ಮುಳುಗಿಸಿಡ್ತಾರಂತೆ
ಆಮೇಲ್ ಖುಶಿಯಾಗಿ ನೆಗನೆಗ್ತಾನೆ
ಇದ್ದಿಡ್ತಾರಂತೆ!

ಕೆಲವಂತೆ ಮಂತ್ರಂತೆ
ಮತೀಲ್ದಿರೋ ಮಂದಿ ಅಂತೆ
ತಾಪತ್ರಯಾನ ಎತ್ಕೊಂಡ್ ಅದ್ಕೆ
ಈಜೋದ್ ಕಲಿಸ್ತಾರಂತೆ!
ತಾಪತ್ರಯಾನ ತಬ್ಬಿಡಕೊಂಡು
ದುಕ್ಕಲ್ಲಿಜ್ತಾರಂತೆ!

[ಬಿಳಿ ಜನಗೊಳ್ ಮಾತಿನ್ ಮೋಡಿ
ಬುದ್ಧಿ, ಎಂಗಿದೆ ನೋಡಿ!]

—ಅಳ್ಳಿ ಗಮಾರ.

ಗಾದೆಗಳ ಗುಟ್ಟು ೨

ಮೊದಲೇ ಚೆಲುವೇ, ಮುನಿದರೆ ಹೇಗೆ? ಜನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಮುಂತಾದವು ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಈ ಗಾದೆ. ಚೆಲುವೆಯರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲನಿದ್ದಿರಬೇಕು, ಅದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲೂ ಇಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗದೆ ಒಂದಿದೆ: “ ಶೂರರಿಗೇ ಸರಿ, ಚೆಲುವೆಯರು.” ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿಸಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕಾದ ಚೆಲುವೆಯರು, ಮುನಿದು ಬೀದಿಗಳಿದರೆ, ಅಂಥ ಅಶಾಂತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾಡೇನು, ಎಂದು ಮರುಗುವ ಕರುಣಾಮಯ ಗಾದೆ ಇದು.

ಕುಣಿಯಲಾರದ ಸೂಳೆ ನೆಲ ಡೊಂಕು ಎಂದಳು. ಆದರೆ, ತಾನು ಕುಣಿಯಲಾರದಂತಾದುದು ಏತರಿಂದ, ಎಂಬುದರ ಅರಿವೇ ಆಕೆಗೆ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಮೈ ಭಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಆಕರ್ಷಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆದುರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೇರಿಸಲಾರದೆ ಬಳಲುವ ನರ್ತಕಿ, ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಡೊಂಕಾದ, ಹಿಂದಿನ ಸಮನೆಲವನ್ನು, ಬೈದರೆ....! ತನ್ನ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ದಡ್ಡನಾದ ಜಾಣ ಹುಡುಗನನ್ನು ಆ ಬಡಮೇಷ್ಟರು, “ಲೋ! ದಡ್ಡಾ” ಎಂದು ಕರೆದಂತೆ, ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ, ಎಂಬುದೇ ಗಾದೆಯ ಅರ್ಥ.

ಮೂರ್ತಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ, ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು....ಈ ಗಾದೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ, ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಹಿಂದೆ, ಎಂದೋ, ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತನಾದ, ಅತೀ ಕುಳ್ಳಮನುಷ್ಯ ಒಬ್ಬ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಆತನನ್ನು ಆಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಊರೂರಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ, ಜಾತ್ರೆ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಟೆಕೀಟ್ ಮೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿರಬೇಕು, ಅವನ ವಿಚಾರವಾಗಿ, ಜನ ಮರುಳಾಗುವಂತೆ, ಈ ರೀತಿ ಜಾಹಿರಾತು ಹೊರಡಿಸಿರಬೇಕು, ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಸ್ ಪ್ರಚಾರದ ಗಾದೆ ಇದು.

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾರ್ಥಿ, ಕೊಂಕೆಳಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆ:—ಇದು ಒಂದು ರಾಜ ಕೀಯ ಚಾಣಕ್ಯ ಸೂತ್ರ; ನಮ್ಮ ಅವಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರುಹು. ಕ್ರಾಂವೆಲ್

ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜತಂತ್ರಜ್ಞ; “Put your trust in God but keep your powder Dry.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನಲ್ಲಾ, ಅದರ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರತೀಕ. ಶರಣಾರ್ಥಿ ಮಾಡೋಣ, ಕೈ ಮುಗಿಯೋಣ, ಬೇಡೋಣ, ಬೇಡ ಬೇಡ ಅನ್ನೋಣ; ಆದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೇದಗಳು ವಿಫಲವಾದರೆ, “ಮೂರ್ಖಸ್ಯ ದೋಷೋ ಔಷಧಂ” ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿ ಅದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲೇ ಬೇಕು ಶರಣಾರ್ಥಿಯಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಯಾಗಲಾರದು. ದೋಷೋಯೂ ಇರಬೇಕು, ಹತ್ತಿರವೇ—ಎಂಬ ಈ ಗಾದೆ. ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ರಾಜಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣಶಕಲ.

ತುಂಬಿದ ಕೊಡ ತುಳುಕುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಗೆ ಚಂದಾ ಎತ್ತಲು ಹೋದ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನೊಬ್ಬ, ಏನು ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಎಂದು ಅವರು ಬರಿಕೈ ತೋರಿಸಿ ದಾಗ, ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಮಾಡಿದ ಚೀತ್ಕಾರ ಇದು. ಕೊಡ ತುಂಬಿದೆ; ಆದರೆ, ತುಳುಕಿದರೆ ತಾನೆ ಇತರರಿಗೆ ನೀರು?

ಕಪಿಗೆ ಏಣಿ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟುಹಾಗೆ. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡಿ ಕಂಡವರ ಕೈಯಿಂದೆಲ್ಲ ಕಜ್ಜಾಯ ಕದಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಪಿಯ ಕಾಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಒಂದು ಏಣಿಯನ್ನು ತಂದು ಉಪಾಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮನೆ ಹೆಂಚಿನ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾಜ ಕೀಯದಲ್ಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡೋಣ. ಊರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿ ಬಡವರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ಪುಢಾರಿಯನ್ನು, ವೋಟುಕೊಟ್ಟು, ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಏರಿಸಿ, ಅವನ ಹಾವಳಿ ಯಿಂದ ಊರನ್ನು ಳಿಸಲು ಚುನಾವಣೆ ಎಂಬ ಏಣಿಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ, ಎಂಬುದೇ ಈ ಗಾದೆಯ ಗುಟ್ಟು.

—ಪಾಟಾಳಿ.

“ಆಟಂ ಬಾಂಬೂ ಅನ್ನುತ್ತೂ, ನೋಡಿ, ನಾನು ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅದ ಒಂದು ಘಟನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತೆ.....”

❖ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ❖

“ಬಾ, ಬಾ, ನೀನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತಿದ್ದೆ....ಬಂದೆಯಲ್ಲಾ....”

“ಅದ್ಯಾಕೆ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ! ನನಗೆ ಅನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಕೊಟ್ಟು, ಕಾಲೇಜು ಫೀಸ್ ಕಟ್ಟಿ, ನನ್ನನ್ನ ಇದುವರೆಗೂ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರುವವನೇ ನೀನು....”

“ಅದೆಲ್ಲ ಬೇಡ, ಈಗ....ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತೀಯೇನು? ಅಷ್ಟಾದರೂ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಉಳಿದಿದೆಯೋ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ?”

“ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ! ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ನಾವು ಕಲಾಕತ್ತೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಅಂತದೇವೆ, ಕಾಲೇಜಿಂದ....”

“ಪುರಾಣ ತೆಗಿಬೇಡ, ನನ್ನ ಹತ್ರ....ನೀನೆಂಥ ಗಜಪೋಕರಿ ಅನ್ನೋದನ್ನ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನನಗೂ ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ—ನೀನು ಹಾಳಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿರಲಾರೆ ಇನ್ನು....ನಿನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನ ತಂದು ಕಟ್ಟಿದರೇನೇ ನೀನು ಸರಿ ಹೋಗೋದು, ಇನ್ನು....ಯಾಕೋ! ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ಉಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಇದೀಯಾ?”

“ನಿಟ್ಟುಸಿರು, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ”

“ನಿಲ್ಲಿಸು ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನ....ನಿನಗಿಂತ ದಡ್ಡರಾದವರೂ ಕೂಡ....ತಪ್ಪು...., ತಪ್ಪು....ನಿನ್ನ ಪ್ಪು....ತಪ್ಪು....ತಪ್ಪು....ನಿನಗಿಂತ ಕೊಂಚ ಕಮ್ಮಿ ದಡ್ಡರನ್ನೂ ಕೂಡ, ಮದುವೆ ಎಷ್ಟೋ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿದೆ....ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕಳಂಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹುಳಿ ಹಿಂಡುತ್ತೀಯಾ....ನೋಡು....ಇಲ್ಲೇ ಇರು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು.....ಸಾಹುಕಾರ್ ತಮ್ಮಯ್ಯನವರು ಬರುತ್ತಾರೆ....ಮಗಳನ್ನೂ ಕರೆದು ಕೊಂಡು. ಹೂಂ ಅನ್ನು....ಹುಡುಗಿ ಜಾಣೆ....ನಿನ್ನನ್ನೂ ದಾರಿಗೆ ತರುವಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ಇದೆ. ಕೊಂಚ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕೂತುಕೊ....ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ....”

“ಆದರೆ.....”

“ಆದರೆ, ನಿನ್ನ ಮೂತೀ ಸೊಟ್ಟನ್ನ ಏನು ಮಾಡುವುದು, ಅಂತೀಯಾ?”

ಹೌದು! ಅದನ್ನ ನುಭವಿಸಲೇಬೇಕು....ಇದ್ದದ್ದರಲ್ಲಿ, ಅದಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ನೆಟ್ಟಗೆ

ಮಾಡು....ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆಡುವಾಗ 'ಷಲ್' 'ವಿಲ್'ಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲೇ ಬೇಡ....ಕೋಟಿನ ಗುಂಡಿ ಹಾಕಿಕೊ....ಯೋಕಿವಾರಿಸೂ ಅಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳು....ತೊದಲಬೇಡ....ರಾಜಕಪೂರ್ ಯಾವ ಯಾವ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನಟಿಸಿದಾನೆ ಅಂತ ಜ್ಞಾಪಕ ಇದೆ, ತಾನೆ”

“ಅದಕ್ಕಲ್ಲ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ....”

“ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕೂತಿದ್ದರೆ ಕ್ಷೇಮ, ನೀನು”

“ಅದೆಲ್ಲ ಸರಿ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಒಪ್ಪಿದೆ ನಾನು, ಆದರೆ, ಸಾಹುಕಾರ್ ತಮ್ಮಯ್ಯನ ಮಗಳನ್ನ ನಾನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ....”

“ನ್ಯಾಯ, ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು....ಹುಡುಗಿ ಅಂಥ ಅಪರಂಜಿ....ನಿನ್ನಂಥವನನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗುವುದೆಂದರೆ ಅವಳ ರೂಪಿಗೆ, ಅವಳ ಗುಣಕ್ಕೆ, ಅವಳ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಅನ್ಯಾಯ....ಆದರೂ,....ಅದು ಅವಳ ಹಣೇಬರಹ....ಅವಳ ಅಪ್ಪ ಅವಳನ್ನ ಹೇಗಾ ಪರೂಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ.....ನಿನಗೇಕೆ ಆ ಧರ್ಮಸಂಕಟ?....ಶ್ಯ! ಬಂದರು!”

ಬಂದರು.....ತಮ್ಮಯ್ಯನವರೂ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೂ ಆಚೆ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೂತರು. ಇತ್ತ, ವರಪರೀಕ್ಷೆ ಮೊದಲಾಯಿತು.

“ಈಗಿನ ಮಳೆ ನಕ್ಷತ್ರ ಯಾವುದು? ಬಿಳಿ ಜೋಳ ಕೆಂಪು ಜೋಳ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾವ ಯಾವಾಗ ಬಿತ್ತಬೇಕು? ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಮಣ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಪೌಂಡು? ಮಾದೇಶ್ವರನ ಜಾತ್ರೆ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತೆ?”

ನೀವು ಎಷ್ಟು ಜನ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿಗೆ ಓದುಬರಹ ಕಲಿಸಿದ್ದೀರಿ? ಜನಪದಗೀತೆ ಯೊಂದನ್ನು ಹಾಡಬಲ್ಲೀರಾ? ಶ, ಷ, ಸ, ಹ, ಉಚ್ಚರಿಸಿ? ಚಿರಾಪುಂಜಿ ಯಾವ ವೇಶದ ರಾಜ? ನಂಜನಗೂಡಿನ ಹತ್ತಿರ ಹರಿಯುವ ನದಿ ಯಾವುದು? ಭಟ್ಟಲ್ ಮಂಗಳೂರು ಇವೆರಡರ ವೈಕಿ ಯಾವುದು ಉತ್ತಮ ಬಂದರ್?

ರಾಜಕಪೂರ್ ವಿಷಯವೇ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗಿ!

ಮದುವೆ ನಿಂತೇಹೋಯಿತು, ಹುಡುಗನಿಗೆ-ಹುಡುಗಿಗೂ ಅಷ್ಟೆ. ಇನ್ನೂ, ಗಂಡೇ ಒದಗಿಲ್ಲ-ಇವತ್ತಿನ ಗ್ರಾಮಸೇವಾ ದೇಶಸೇವಾ ವಾತಾವರಣದ ಫಲ ಇದು.

—ಶ್ರೀಮತಿ ಕೇಸರಿ.

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಪಿಕ್ಚರ್ ಹೌಸ್
ಮೈಸೂರು ಪ್ರಬಾ ಪಿಕ್ಚರ್ ಹೌಸ್

ಅವರಾತ್ರಂಡಿಯಾ
ಫಿಲಮ್ಸ್

ನನುಮನೆ

ಡೇರೆಕ್ಟ್
ನಾಗಯ್ಯ

N

ಪ್ರಧಾನ ಭೂಮಿಕೆ :

ಟಿ. ಆರ್. ರಾಜಕುಮಾರಿ, ವಿ. ನಾಗಯ್ಯ, ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿ, ವಿದ್ಯಾವತಿ
ಮುಂತಾದವರು

Vijaya Talkie Distributors Release

Kotavanji, January 1953

VITOFERRIN

LABORATORY LTD. MALLESHARAM BANGALORE

ವೈಟೋಫೆರಿನ್

(ಆಧುನಿಕ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕ ಟಾನಿಕ್)

ಇದರಲ್ಲಿ "ಎ" "ಬಿ" ಮತ್ತು "ಡಿ" ಎಂಬ ವೈಟಮಿನ್ನುಗಳೂ, ಐರನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮುಂತಾದ ಲೋಹ ವಿಶೇಷಗಳೂ, ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ತಾಮ್ರವೂ, ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಟಾಸಾರ, ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಒಂದು ಅಮೃತಪಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಹಶಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲ ಔಷಧಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಇದೆ. ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಎದ್ದವರಿಗೂ, ಬಸುರಿ ಚಾಣಂತಿಯರ ದೇಹದಾಢ್ಯಕ್ಕೂ ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಔಷಧ. ಸೇವಿಸಲು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗೆಯೂ ಮತ್ತು ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

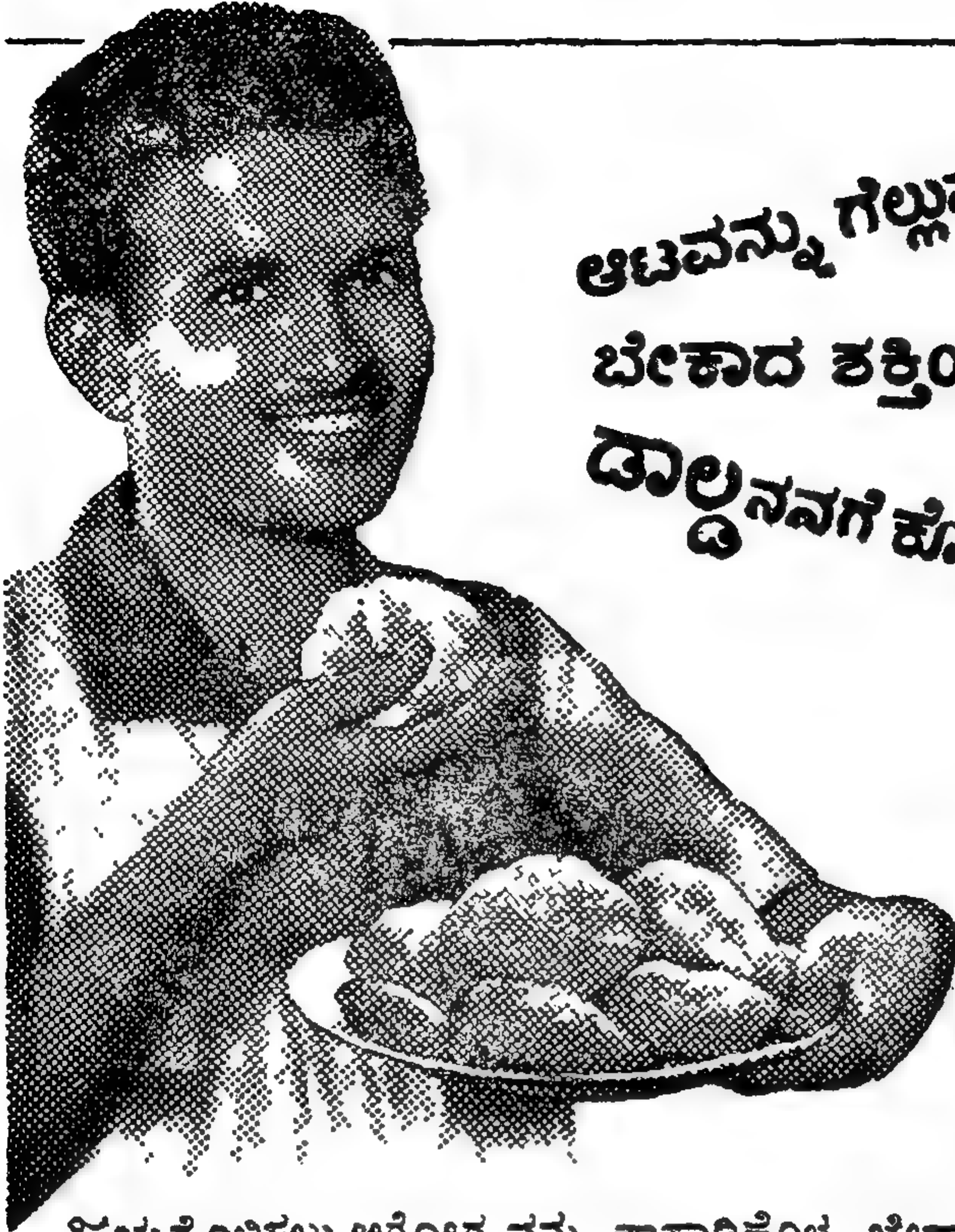

ತಯಾರಕರು :

ದಿ ವೈಸೂರು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಿಂಗ್
ಲ್ಯಾಬೋರಟರಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್,
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ - - - ಬೆಂಗಳೂರು 3.

ನಿಮ್ಮ ಹಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಡಾಲ್ಡಾ ವನಸ್ಪತಿ ಏತಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ?

ಆಟವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ
ಬೇಕಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಡಾಲ್ಡಾನವಗೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ..

ಜಯಗೊಳಿಸಲು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ, ಬೇಕಾದವರು ಆಟಗಾರರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ — ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಆತ್ಮವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಕೊಬ್ಬು, ನಿಮ್ಮ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ — ಡಾಲ್ಡಾ ದಿಂದೆ ಅಡಿಗೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರಿ.

ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೇ?
ಉಚಿತ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಇವತ್ತು ಅಥವಾ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಬರೆಯಿರಿ!
ದಿ ಡಾಲ್ಡಾ ಅಡ್‌ವೈಸರಿ ಸರ್ವಿಸ್
ಫೋಸ್ಟ್, ಬಾಕ್ಸ್ ನಂ. 353, ಬೊಂಬಾಯಿ, 1

ಡಾಲ್ಡಾ

ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆರೋಗ್ಯವಂತರನ್ನಾಗಿಸುವ ಅಡಿಗೆಯ ಕೊಬ್ಬು

HVM 186-50 KN

24 ಕ್ಯಾರಟ್ ಬಂಗಾರ

ಸುರುಚಿ, ಸೊಗಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ-ಸಹಜ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಪದಾರ್ಥ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕೃತ್ರಿಮ ವಸ್ತುವನ್ನು ರುಚಿವಂತರು, ಕಲಾದೃಷ್ಟಿಯವರು ಮೆಚ್ಚರು. ಅವರಿಗೆ ಅದು ಅಸಹ್ಯ. ಸುಶಿಕ್ಷಿತ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ಆದವನಿಗೆ 'ಅದರ ಹಾಗೇ, ಪರವಾಯಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. ಶುದ್ಧವಾದ (24 ಕ್ಯಾರಟೈನ) ಅಪರಂಜಿ ಬಂಗಾರವೇ ಬೇಕು. ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಬೇಡ ಅಂಥ ಪದಾರ್ಥ—

ಮೈಸೂರು ಸ್ಯಾಂಡಲ್ ಸಾಬೂನು

ಎಷ್ಟೇ ಕೃತ್ರಿಮ ಪದಾರ್ಥಗಳಿದ್ದರೂ ಸುರುಚಿಯಿದ್ದವರು ಇದನ್ನೇ (ಒಪ್ಪಿಯಾರು, ಮತ್ತೊಂದನ್ನಲ್ಲ. ಇದು ಉತ್ತಮ ತರಗತಿಯ ಸಾಬೂನು. ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಮಳಯುಕ್ತ !

ಮೈಸೂರು ಸ್ಯಾಂಡಲ್ ಸಾಬೂನನ್ನೇ
ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ

ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಸೋಪ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

The Canara Mutual Assurance Co., Ltd,

Head Office: UDIPI (S. India)

ಶುಭಾಶಯಗಳು !

— : 0 : —

ನಾವು ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ವಿಮಾದಾರರನ್ನೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರನ್ನೂ ಅವರ ನಿರಂತರ ವಾದ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲವೆ, ಅವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಹರಿರುವಂತೆ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವೆವೆಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ನೂತನ ವರ್ಷವು ಸಕಲರಿಗೂ ಸುಖ ಸಂತೋಷ ಹಾಗೂ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತರಲೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಹಾರೈಕೆ !

ದಿ ಕೆನರಾ ಮ್ಯೂಚುವಲ್ ಎಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿ, ಲಿ.

ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ : ಉಡುಪಿ. ದ. ಭಾರತ.

ಕೊರವಂಜಿ

ಕೊರವಂಜಿಯು ತಿಳಿನಗೆಯ ಸಚಿತ್ರ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ. ತಿಳಿಹಾಸ್ಯದ ಲೇಖನಗಳು, ಹರಟೆಗಳು, ಅಣಕವಾಡುಗಳು, ನಗೆ ಹಾಡುಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಸರ್ವದಾ ಸುಸ್ವಾಗತವುಂಟು. ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ.

ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಟೈಪ್‌ಕೊಂಡರೆ ಬಹಳ ಒಳಿತು. ಸುಲಭವಾಗಿ ಓದುವಂತೆ ತಿಳಿಬರಹದಲ್ಲಿ ಬರೆದರೆ, ಅಚ್ಚಾದಾಗ ತಪ್ಪುನೆಪ್ಪುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುವು. ಒಪ್ಪಿದ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಉಂಟು.

ಸಂಪಾದಕೀಯ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಕರಲ್ಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕು.

ಬಳೇಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨.

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ರೂ. ೩—೦—೦

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ ಕೇವಲ ಆಣೆ ೦—೪—೦

ಚಂದಾದಾರರು ವಿಳಾಸ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಲ್ಲಿ, ಕೂಡಲೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು.

ಬೆಳ್ಳಗೆ
ಒಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ
ಒಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ

ಇದಕ್ಕೂ
ಸನ್‌ಲೈಟ್
ಸೋಪ್ ಕಾರಣ

ಬಡಿದು ಒಗೆಯದೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು
ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛ
ಮಾಡುವಾಗ ಮಾಡುತ್ತದೆ!

ಪ್ರ. 200-50 ರೂ.

1-1-1953 ರಿಂದ ಅಮೋಘ ಪ್ರಾರಂಭ

ಬೆಂಗಳೂರು

ಶಾರದಾ ★ ಸ್ಟುಡಿಯೋ
ಕೆ. ಜಿ. ಎಫ್. ಕೃಷ್ಣಾ

— ಚಿತ್ರಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ —

ದಿನವಹಿ 3 ಆಟಗಳು

ಮದ್ರಾಸ್ ಪಿಕ್ಚರ್ಸ್‌ಕವರ

ಪರಿಣಂ

(ತಮಿಳು)

ಪದ್ಮಿನಿ, ಗಣೇಶ್, ಎನ್. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್,
ಟಿ. ಎ. ಮಧುರಂ, ಬಿ. ಆರ್. ಪಂತುಲು.

★ ★

ನಿರ್ದೇಶನ :
ಎನ್. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್

ಸಂಭಾಷಣೆ :
ಎಂ. ಕರುಣಾನಿಧಿ

ಸ್ಪಂದಿಯಾ :
ನಾಹಿನಿ

Yasodhara Release

Koravanji, January 1953

*In your
Make-up
Locks
Count
a lot...*

RAJA AMLA HAIR OIL

"HELPS YOU
TO KEEP
LOCKS OF
LOVELY AND
LUSTROUS
HAIR"

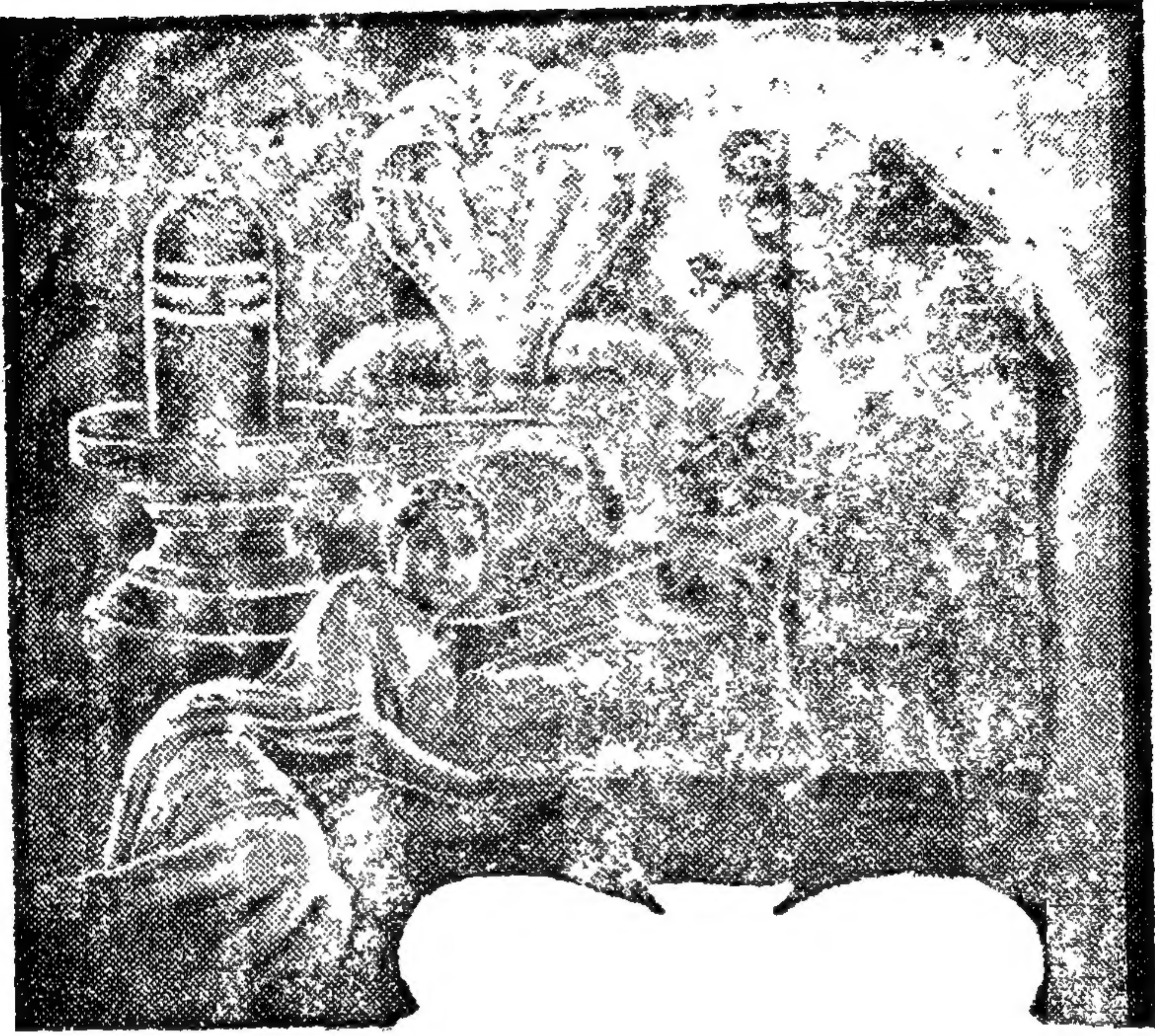

MANYAM & CO., BANGALORE - MADRAS - MADURA - BOMBAY.

ಈಗ ಜಯಪ್ರದವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಾಗರ್—ಶಿವಾಜಿ
ಮೈಸೂರು—ರಾಜಕಮಲ್

ಗುಬ್ಬಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ಸ್‌ರವರ

ಗುಣಸಾಗರಿ

(ಕನ್ನಡ)

ತಾರಾಗಣ : ಜಿ. ಹೆಚ್. ವೀರಣ್ಣ, ಸಿ. ಹೊನ್ನಪ್ಪಭಾಗವತರ್,
ಟಿ. ಎಸ್. ಬಾಲಯ್ಯ, ಪಿ. ಪಂಡರಿಬಾಯಿ, ಪಿ. ಜಯಮ್ಮ

ದಾನಣಗರೆ-ಮೋತಿ-ಮಂಗಳೂರು-ಜ್ಯೋತಿ-ತಿಪಟೂರು-ವಿನೋದ-
ತುಮಕೂರು-ವಿನೋದ-ಹಾಸನ-ಪಿಕ್ಚರ್ ಪ್ಯಾಲೆಸ್-
ಶಿವಮೊಗ್ಗ-ಶ್ರೀ ವಿನಾಯಕ-ಮಂಡ್ಯ-ಮಂಡ್ಯ ಟಾಕೀಸ್-
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ-ಶಂಕರ್ - ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು-ಜ್ಯೋತಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್

A Karnataka Films Release

Koravanji, February 1953

“**ಇದು ನಿಜ...**
... ನೀವು ಲಕ್ಸೆ ಟಾಯಿಲೇಟ್
ಸೋಪಿನಿಂದ
ಹೆಚ್ಚು ಸುಂದರರಾಗಬಹುದು”
ಎಂದು ಸುಶೀಲ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸೌಂದರ್ಯೋಪಚಾರವಿದು !
 “ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ, ಕನೆಯಂತಹ ಲಕ್ಸೆ ಟಾಯಿಲೇಟ್ ಸೋಪಿನ ನೊರೆ
 ಯನ್ನು ಚರ್ಮಗತವಾಗುವಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಕ್ಕುತ್ತೀನೆ ತೊಳೆದನಂತರ
 ಮೃದುವಾದ ಟವೆಲ್ಲಿನಿಂದ ಒತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಂದು
 ಹೊಸ ಸೌಂದರ್ಯಬಂದಿರುತ್ತದೆ,” ಎಂದು ಸುಶೀಲ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಲಕ್ಸೆ ಟಾಯಿಲೇಟ್ ಸೋಪು

ಸಿ ನೆ ಮ ತಾ ರೆ ಯ ರಿ
 ಸೌಂದರ್ಯದ ಸೋಪು

LTB. 367-50 KN

ಎ

ಶೀಘ್ರದಲ್ದಿಯೇ
ಬರುತ್ತದೆ !

ವಿ.ವಿ.ಯಂ ರವರ
ಶಲಿಪಿಳಿ
(ತಮಿಳು)

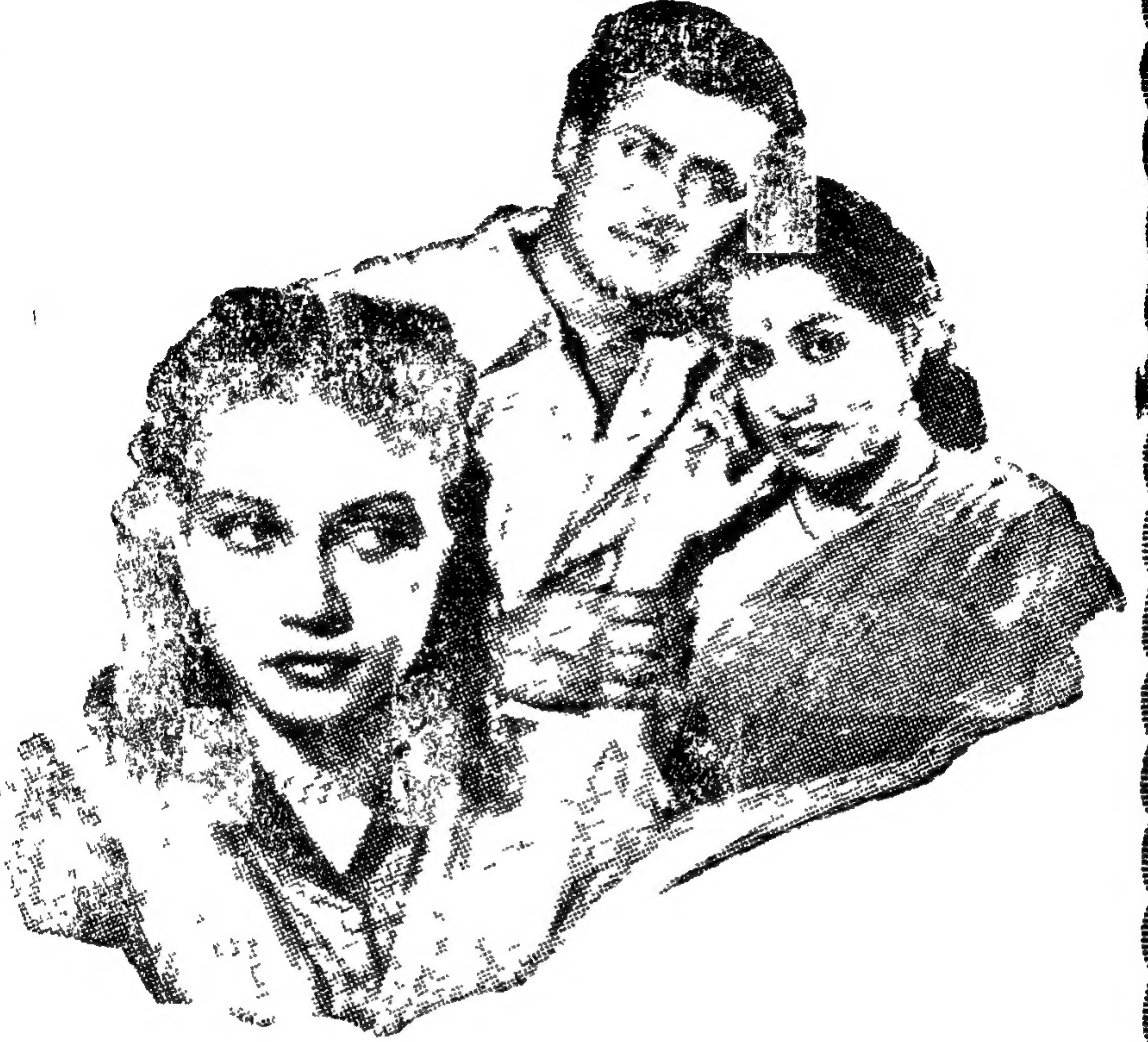
a TALLAM Release

AVM
PRODUCTIONS

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ

ಗಜಾನನಾ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ಸ್‌ರವರ

ಮಾಮಿಯಾರ್

(ತಮಿಳು)

ಎಸ್. ವರಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಮನೋಹರ್, ಗಿರಿಜ, ಶೇಲಂಗಿ
ಅಭಿನಯ.

★—★

ಡೈರೆಕ್ಷನ್ : ವೆಂಬು

Koravanji, February 1953